

Δ/ΝΣΗ: ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ & ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ: ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ
& ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Παναγόπουλος Χ.
ΠΡΟΣ: Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.
- Περιφερειακές Δ/νσεις
ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων
- Γρ. Υπουργού κ. Κ. Μπατζελή
- Γρ. Υφυπουργού κ. Μ. Καρχιμάκη
- Γρ. Γεν. Γραμματέα κ. Γ. Κανελλόπουλου
- Γρ. Γεν. Γραμματέα κ. Γ. Μπαζώτη
- Γεν. Δ/ση Κτηνιατρικής
- Γεν. Δ/ση Φυτικής Παραγωγής
- Γεν. Δ/ση Γεωργικών Εφαρμογών & Έρευνας
- Δ/ση Αγροτικής Πολιτικής & Τεκμηρίωσης
Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις
- Δ/σεις Αγροτικής Ανάπτυξης
- Δ/σεις Κτηνιατρικής

ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ:
ΔΗΜΟΣΙΟ
Αθήνα 20.07.2010
Αρ. πρωτ.: 93229

**ΘΕΜΑ: ΠΟΛΛΑΠΛΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ 2010
ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ - ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Σύμφωνα με:

1. Τον Καν. (ΕΚ) 73/2009 του Συμβουλίου «για τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής και τη θέσπιση ορισμένων καθεστώτων στήριξης για τους γεωργούς, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1290/2005, (ΕΚ) αριθ. 247/2006, (ΕΚ) αριθ. 1453/2001, (ΕΚ) αριθ. 1454/2001, (ΕΚ) αριθ. 378/2007 και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003».
2. Τον Καν. (ΕΚ) 1122/2009 της Επιτροπής «σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερειακών διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 73/2009 του Συμβουλίου όσον αφορά την πολλαπλή συμμόρφωση, τη διαφοροποίηση και το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου, στο πλαίσιο των καθεστώτων άμεσης στήριξης για τους γεωργούς που προβλέπονται στον εν λόγω κανονισμό, καθώς και λεπτομερών διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 1234/2007 του Συμβουλίου όσον αφορά την πολλαπλή συμμόρφωση στο πλαίσιο του καθεστώτος στήριξης που προβλέπεται για τον αμπελοοινικό τομέα».
3. Την Κ.Υ.Α. υπ' αριθ. 262385/21.4.10 των Υπουργών Οικονομικών, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας, Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, σχετικά με την «Εφαρμογή του Καθεστώτος Πολλαπλής Συμμόρφωσης και λοιπά συμπληρωματικά μέτρα σε εκτέλεση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009 και του κανονισμού 1698/05 του Συμβουλίου» (ΦΕΚ τ. Β' 509/23.4.10).

Ισχύουν τα ακόλουθα όσον αφορά την εφαρμογή του καθεστώτος της Πολλαπλής Συμμόρφωσης:

A. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΓΕΩΡΓΩΝ

Κάθε γεωργός που λαμβάνει άμεσες ενισχύσεις ή είναι δικαιούχος των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης που περιλαμβάνονται στο άρ. 36 παρ. α) i-v και β) i, iv και v του Καν. (ΕΚ) 1698/2005, οφείλει να τηρεί τις ακόλουθες υποχρεώσεις:

I. Καλή Γεωργική και Περιβαλλοντική Κατάσταση

1. Να μεριμνά ώστε στα αγροτεμάχια που βρίσκονται σε εδάφη με κλίση άνω του 10%, να υπάρχει φυτική κάλυψη κατά την περίοδο των βροχοπτώσεων, μέχρι την προετοιμασία του εδάφους για την επόμενη σπορά, ανάλογα με την καλλιέργεια.
2. Σε αγροτεμάχια με κλίση πάνω από 10% που κινδυνεύουν από διάβρωση, η άρωση πρέπει να γίνεται κατά τις ισοϋψείς ή διαγώνια ή εναλλακτικά να δημιουργούνται σταθερές ακαλλιέργητες λωρίδες ως ζώνες ανάσχεσης, σε αποστάσεις ανάλογες με τις εδαφικές ιδιότητες και την κλίση. Επίσης η άρδευση να μη γίνεται με τη μέθοδο της κατάκλισης.
3. Να μην καταστρέφει τις αναβαθμίδες, τις ξερολιθιές, τα αναχώματα και τα φυσικά πρανή στα όρια των αγροτεμαχίων.
4. Εφόσον στην εκμετάλλευση υπάρχουν αρόσιμες εκτάσεις ο γεωργός οφείλει σε αυτές να εφαρμόζει αμειψισπορά με έναν από τους παρακάτω τρόπους:
  - A. Να καλλιεργεί και να ενσωματώνει στο έδαφος χειμερινά ψυχανθή, συμπληρωματικά προς την εαρινή καλλιέργεια, στο 20% της αρόσιμης έκτασης της εκμετάλλευσης κατ' έτος. Ως επιλέξιμες συμπληρωματικές καλλιέργειες ψυχανθών μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα εξής: βίκος, ρόβη, τριφύλι, μηδική, κτηνοτροφικά κουκιά, πίσσα, λαθούρι, λούπινα. Σε αγροτεμάχια στα οποία έχει καλλιεργηθεί ψυχανθές ως κύρια καλλιέργεια δεν απαιτείται συμπληρωματική καλλιέργεια.
  - B. Να καλλιεργεί ετησίως τουλάχιστον τρεις διαφορετικές (ομάδες) καλλιέργειες στην εκμετάλλευσή του.Ο γεωργός απαλλάσσεται της υποχρέωσης αμειψισποράς εφόσον αποδείξει με ατομική ή συλλογική ανάλυση εδάφους ότι το έδαφος του αγροτεμαχίου περιέχει 3% κατ' ελάχιστο οργανική ουσία.
5. Ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες, επιλέγει να ακολουθήσει μια ή περισσότερες από τις παρακάτω πρακτικές αναφορικά με τα υπολείμματα των καλλιεργειών:
  - i. ενσωμάτωση στο έδαφος,
  - ii. βόσκηση της καλαμιάς,
  - iii. κοπή και κάλυψη του εδάφους με τα υπολείμματα (mulching) και ενσωμάτωσή τους στο έδαφος την επόμενη άνοιξη,
  - iv. διατήρηση της καλαμιάς στο χωράφι κατά τη διάρκεια του χειμώνα και ενσωμάτωση της την επόμενη καλλιεργητική περίοδο.Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και με άδεια από την οικεία Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης και σύμφωνη γνώμη της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, μπορεί να προβεί σε καύση της καλαμιάς. Εξαιρέση από τον κανόνα αυτό αποτελούν οι δεσμεύσεις για τις περιοχές του Ευρωπαϊκού Δικτύου NATURA 2000 (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ), καθώς και στις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) (Οδηγία 79/409/ΕΟΚ), όπου ισχύουν οι δεσμεύσεις που επιβάλλονται στο πλαίσιο των κανονιστικών διατάξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 21 του ν. 1650/86 «για την Προστασία του Περιβάλλοντος».

Όσον αφορά στα υπολείμματα των κλαδεμάτων στις μόνιμες καλλιέργειες (δενδρόνες) συμπεριλαμβανομένων ελαιώνων και αμπελώνων, δύνανται να εφαρμοσθούν οι παρακάτω τρόποι διαχείρισης:

- i. τεμαχισμός και κάλυψη του εδάφους (mulching) ή
- ii. συγκέντρωση των υπολειμμάτων του κλαδέματος σε σωρό και καύση με τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την αποφυγή πυρκαγιάς.

6. Να μην προβαίνει σε μηχανική κατεργασία του εδάφους όταν υπάρχει πάγος ή/και πλήρης κάλυψη του αγροτεμαχίου με νερό.
7. Να συμμορφώνεται με την ελάχιστη και τη μέγιστη πυκνότητα βόσκησης των βοσκοτόπων, οι οποίες ορίζονται σε 0,2 ΜΜΖ/εκτάριο και 3ΜΜΖ/ εκτάριο για όλες τις κατηγορίες ζώων, εκτός των περιπτώσεων όπου υπάρχουν αυστηρότερες ρυθμίσεις κατά περιοχή. Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η βόσκηση, να κόβει και να απομακρύνει την θαμνώδη βλάστηση των βοσκοτόπων εκτός της περίπτωσης των κοινόχρηστων βοσκοτόπων.
8. Να μην προβαίνει σε άροση των μόνιμων βοσκοτόπων εκτός από τις περιπτώσεις όπου προκύπτει περιβαλλοντική ή αρχαιολογική αναγκαιότητα η οποία αποδεικνύεται με έγγραφα των αρμοδίων αρχών.
9. Σε περίπτωση που το αγροτεμάχιο παραμένει ακαλλιέργητο, να προβαίνει στις ελάχιστες καλλιεργητικές παρεμβάσεις στο αγροτεμάχιο ώστε να διατηρείται αυτό σε καλή κατάσταση και να αποφεύγεται η εισβολή ανεπιθύμητων ειδών. Ο γεωργός μπορεί να απομακρύνει την ανεπιθύμητη βλάστηση είτε με βόσκηση είτε με μηχανικό κόψιμο και απομάκρυνση.
10. Να διατηρεί τους δενδρόνες συμπεριλαμβανομένων των ελαιώνων και των αμπελώνων σε καλή βλαστική κατάσταση σε ότι αφορά στα δένδρα. Ο υπορόφιος χώρος θα πρέπει να διαχειρίζεται ώστε να μην υπάρχει ανεπιθύμητη βλάστηση μεγαλύτερη τους ενός έτους.
11. Να μην καταστρέφει σημαντικά στοιχεία του αγροτικού τοπίου όπως φυτοφράκτες, υδατοσυλλογές, και δενδροστοιχίες εντός των αγροτεμαχίων ή και στο περιθώριο αυτών. Ειδικά για τις εκτάσεις βοσκοτόπων ως στοιχεία του τοπίου ορίζονται επιπρόσθετα και οι βράχοι και ξυλώδεις θάμνοι που περιλαμβάνονται σε αυτούς.
12. Να διατηρεί τους βοσκοτόπους σε καλή αγρονομική και περιβαλλοντική κατάσταση. Ορίζεται όριο περιεκτικότητας βράχων ή ξυλωδών μη βοσκήσιμων φυτών, ποσοστό 25% της έκτασης του βοσκότοπου ή 35% για τις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές.
Σε περίπτωση υπέρβασης του ορίου, τα τμήματα των εκτάσεων που είναι ακατάλληλα για βόσκηση θεωρούνται μη επιλέξιμα.
Σε περίπτωση που το ποσοστό της μη χρησιμοποιούμενης έκτασης είναι μικρότερο του ορίου, υπολογίζεται η πραγματικά χρησιμοποιούμενη έκταση του βοσκότοπου προκειμένου να υπολογιστεί η πυκνότητα βόσκησης. Η επιλέξιμη για ενεργοποίηση δικαιωμάτων έκταση του βοσκότοπου παραμένει η συνολική έκταση και η μη βοσκήσιμη έκταση θεωρείται ως στοιχείο του τοπίου υπό την έννοια της παραγράφου 11.
13. Από 1.1.2010, οι γεωργοί που αρδεύουν τις καλλιέργειες τους θα πρέπει να τηρούν τις διαδικασίες έγκρισης χρήσης νερού προς άρδευση.
Οι γεωργοί οι οποίοι είναι μέλη Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων (Τ.Ο.Ε.Β., Γ.Ο.Ε.Β., Τοπικές Επιτροπές Άρδευσης, Προσωρινές Διοικούσες Επιτροπές, Α.Ο.Σ.Α.Κ., Οργανισμός Κωπαΐδας), κατέχουν βεβαίωση ότι ανήκουν και υδροδοτούνται από τον αντίστοιχο Ο.Ε.Β., θεωρημένη από την αρμόδια Υπηρεσία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, στην περιοχή της οποίας λειτουργεί το αντίστοιχο έργο ή τμήμα του έργου. Αν δεν ανήκουν σε συλλογικό φορέα άρδευσης θα πρέπει να τηρούν τις διαδικασίες του παράγωγου δικαίου του νόμου 3199/2003, για την αδειοδότηση της υδροληψίας.

II. Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης για το Περιβάλλον

14. Να ενσωματώνει καταλλήλως στο έδαφος τα κοκκώδη αγροχημικά τα δε δολώματα τρωκτικοκτονίας να τοποθετούνται εντός των στοών των τρωκτικών, ώστε να μην είναι ορατά. Σε κάθε περίπτωση θα εφαρμόζονται οι οδηγίες για την ορθή χρήση του φυτοπροστατευτικού προϊόντος και θα τηρούνται οι όροι και οι περιορισμοί που αναγράφονται στην ετικέτα.
15. Να μην καταστρέφει τη φυσική αυτοφυή βλάστηση στα όρια των αγροτεμαχίων και στις νησίδες εντός των αγροτεμαχίων του. Ορίζεται ελάχιστο εύρος ζώνης διατήρησης:
  - για θάμνους 0,50μ εκατέρωθεν της ρίζας του θάμνου και
  - για δένδρα η κάθετη προβολή της κόμης του δένδρου στο έδαφος.
16. Να εφαρμόζει τη νομοθεσία περί θήρας και συλλογής ειδών όπως προβλέπεται στην αριθμ. 414985/85 ΚΥΑ (Β 757), άρθρο 6, παρ.2 άρθρο 7, παρ 3γ, στο Π.Δ. 86/69 (Α 7), άρθρο 256, παρ.2. και στο ΠΔ 67/81 (Α 43), άρθρα 2 και 3 παρ.1. Εφόσον ο γεωργός επιθυμεί να μην διενεργείται θήρα στο αγροτεμάχιο του αναρτά κατάλληλη σήμανση μετά από άδεια του οικείου δασαρχείου.
17. Να μην καταστρέφει φυσικές υδατοσυλλογές εντός των αγροτεμαχίων.
18. Να πραγματοποιεί το θερισμό από το κέντρο του αγροτεμαχίου προς το εξωτερικό, περιστροφικά ή σε λωρίδες εφόσον το μέγεθος του αγροτεμαχίου και τα διαθέσιμα μέσα το επιτρέπουν.
19. Να τηρεί τους όρους εφαρμογής των λιπασμάτων και εδαφοβελτιωτικών προϊόντων όπως αναγράφονται στις ετικέτες των σκευασμάτων ή/και σύμφωνα με τα προγράμματα λίπανσης που εκπονούνται από τις αρμόδιες κατά τόπους υπηρεσίες, ώστε να αποφεύγεται η ρύπανση των υπογείων υδάτων.
20. Να τηρεί ημερολόγιο σχετικών εργασιών και παραστατικά αγοράς για τη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, τα οποία προσκομίζει στις εθνικές και κοινοτικές ελεγκτικές αρχές, όταν ζητηθούν. Στις περιπτώσεις που ο γεωργός χρησιμοποιεί κοπριά και, εφόσον δεν υπάρχει δυνατότητα έκδοσης τιμολογίων, προσκομίζει υπεύθυνη δήλωση, στην οποία αναγράφονται η ακριβής ποσότητα κοπριάς και η προέλευση αυτής.
21. Να πραγματοποιεί την έκπλυση των ψεκαστικών μηχανημάτων σε απόσταση μεγαλύτερη των 30 μέτρων από γεώτρηση, τάφρο ή υδατοσυλλογή.
22. Να καθαρίζει τη βλάστηση εντός των στοιχείων των αρδευτικών και στραγγιστικών δικτύων για τη διασφάλιση της αναγκαίας παροχετευτικότητας, με μηχανικά και όχι με χημικά μέσα. Επιτρέπεται κατ' εξαίρεση η χρήση των εγκεκριμένων για το σκοπό αυτό χημικών σκευασμάτων, εφόσον αναγράφεται στην ετικέτα τους.
23. Να καθορίσει στην εκμετάλλευσή του και να σημάνει ευκρινώς χώρο συγκέντρωσης και αποκομιδής απορριμμάτων, όπου εξασφαλίζεται η συγκέντρωση όλων των ρυπογόνων στοιχείων και των συσκευασιών των αγροχημικών.
24. Να διατηρεί τις πάσης φύσεως αγροτικές εγκαταστάσεις σε καλή κατάσταση ώστε να αποτρέπεται η διαφυγή ρυπαντών προς το περιβάλλον.
25. Σε περίπτωση που ο γεωργός προτίθεται να χρησιμοποιήσει ιλύ από αστικά απόβλητα για τη λίπανση του εδάφους, οφείλει να προβεί σε ενέργειες αδειοδότησης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 3 και 4 της αριθ. 80568/4225/91 ΚΥΑ (Β 641).

26. Οι γεωργοί που διαθέτουν εκμεταλλεύσεις εντός περιοχών που έχουν καθοριστεί ως ζώνες ευπρόσβλητες από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης, οφείλουν να τηρούν τις γενικές υποχρεώσεις των κωδίκων ορθής πρακτικής για τη νιτρορύπανση που αναφέρονται στην αριθμ. 85167/820 ΚΥΑ « Έγκριση Κώδικα Ορθής Γεωργικής Πρακτικής» (B 477) και επιπλέον ανάλογα με την περιοχή που βρίσκονται οι εκμεταλλεύσεις τους οφείλουν να τηρούν τα ακόλουθα:
- i. Για το Κωπαϊδικό πεδίο τα αναφερόμενα στο άρθρο 4 της αριθ. 20417/2520 ΚΥΑ (B 1195)
  - ii. Για το Αργολικό πεδίο τα αναφερόμενα στο άρθρο 4 της αριθ. 20416/2519 ΚΥΑ (B 1196)
  - iii. Για το Θεσσαλικό πεδίο τα αναφερόμενα στο άρθρο 4 της αριθ. 25638/2905 ΚΥΑ (B 1422)
  - iv. Για τη λεκάνη του Πηνειού Ηλείας τα αναφερόμενα στο άρθρο 4 της αριθ. 20418/2521 ΚΥΑ (B 1197)
  - v. Για το νομό Θεσσαλονίκης Κιλκίς, Πέλλας και Ημαθίας τα αναφερόμενα στο άρθρο 3 της αριθ. 16175/824/12.4.2006 ΚΥΑ (B 530)
  - vi. Για τη λεκάνη του Στρυμόνα στο Νομό Σερρών τα αναφερόμενα στο άρθρο 3 της αριθ. 50982/2309/11.12.2006 ΚΥΑ (B 1894)
  - vii. Για την πεδιάδα Άρτας Πρέβεζας τα αναφερόμενα στο άρθρο 3 της αριθ. 50981/2308/11.12.2006 ΚΥΑ (B 1895)
27. Να μην εναποθέτει υγρά κτηνοτροφικά απόβλητα σε ζώνη πλάτους τουλάχιστον 20 μέτρων από επιφανειακά νερά και 50 μέτρων από πηγές, πηγάδια ή γεωτρήσεις που χρησιμοποιούνται για ύδρευση.
28. Να αποφεύγει τη διάθεση υγρών αποβλήτων καθώς και την εφαρμογή οργανικής κοπριάς σε εκτάσεις με κλίση μεγαλύτερη του 8%.
29. Κατά τη διαχείριση των αποβλήτων πρέπει να εξασφαλίζει τη μείωση της ρύπανσης των νερών από νιτρικά. Για το λόγο αυτό τα στερεά απόβλητα που προκύπτουν μετά από το διαχωρισμό υγρών-στερεών οδηγούνται σε κοπροσωρό χωρητικότητας τόσης ώστε να εξασφαλίζεται ο χρόνος παραμονής τους για 90-180 ημέρες συμπεριλαμβανομένου και του χρόνου που παραμένουν στο στάβλο. Σε περίπτωση που τα απόβλητα διατηρούνται σε υγρή μορφή σε υποδαπέδια κανάλια θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε να υπάρχει δυνατότητα συγκράτησής τους για επαρκή χρονική περίοδο ανάλογα με τη γεωγραφική περιοχή κατά την οποία το έδαφος είναι σε κατάσταση υδατοκορεσμού ή όταν είναι παγωμένο ή καλυμμένο με χιόνι. Οι χρόνοι αυτοί μπορούν να τροποποιούνται εφόσον κατά το χειρισμό των αποβλήτων εφαρμόζονται και άλλες πρόσθετες τεχνικές που να δικαιολογούν τη μείωση των όγκων αποθήκευσης. Η ποσότητα κοπριάς που προστίθεται κάθε χρόνο στο έδαφος, είτε από ανθρώπους είτε από τα ίδια τα ζώα, να μην περιέχει άζωτο πάνω από 170 χιλγ/εκτάριο.
30. Για τα αγροτεμάχια εντός των περιοχών του Ευρωπαϊκού Δικτύου NATURA 2000 (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ), καθώς και στις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) (Οδηγία 79/409/ΕΟΚ ο γεωργός οφείλει επιπλέον να τηρεί και τα παρακάτω:
- i. Να μην εισάγει την καλλιέργεια ξενικών ειδών χωρίς την ειδική άδεια από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ.
  - ii. Στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις όπου υπάρχει συγκέντρωση κοπριάς αυτή να γίνεται σε καλυμμένο χώρο, όπου λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την αποφυγή έκπλυσης ρυπαντών.
  - iii. Η βόσκηση των ζώων του να γίνεται και ως μέσο διαχείρισης των ενδιαιτημάτων, υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
    - α. Η βοσκοϊκανότητα κατά είδος, ο χρόνος, η διάρκεια και οι χώροι βόσκησης, ο αριθμός και το είδος ζώων που θα επιτρέπεται εκάστοτε, θα καθορίζονται από ειδική διαχειριστική μελέτη της οικείας Περιφέρειας ή Νομαρχίας, ή άλλου τοπικού φορέα που θα λαμβάνει υπόψη τις ιδιαίτερες οικολογικές απαιτήσεις της περιοχής.

- β. Μέχρι την οριστική θεώρηση της ειδικής διαχειριστικής μελέτης, και ελλείψει άλλων ειδικότερων διατάξεων, η βόσκηση ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου 3 της παρούσας.
- γ. Σε καταγεγραμμένες νησίδες φυσικής βλάστησης όπου αναπαράγονται είδη άγριας πανίδας, απαγορεύεται η βόσκηση από 1η Μαρτίου έως 30η Ιουνίου εκάστου έτους. Οι περιοχές αυτές φέρουν σήμανση με ευθύνη των καθ' ύλην αρμόδιων Υπηρεσιών και φορέων.
- iv. Να μη συλλέγει, κόβει ξεριζώνει ή καταστρέφει τα αυτοφυή φυτά που περιλαμβάνονται στο παράρτημα 4 της υπ' αριθ. 33318/98 ΚΥΑ (Β 1289). Επίσης απαγορεύεται η διατήρηση, μεταφορά και πώληση ή ανταλλαγή φυτών των ειδών αυτών.
- v. Να μην καλλιεργεί γενετικά τροποποιημένα φυτά.

III. Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης για την Αναγνώριση και Καταγραφή των Ζώων

31. Να τηρεί τις διατάξεις του Π.Δ. 84/95 (Α 52) άρθρο 4 παρ. 1 & 3 και άρθρο 5 παρ. 1 «Αναγνώριση και καταγραφή των ζώων σε συμμόρφωση προς την οδηγία 92/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου».
32. Να προσέρχεται στις κτηνιατρικές αρχές των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων προκειμένου να υποβάλει το ειδικό έντυπο έναρξης λειτουργίας εκμετάλλευσης και να αιτείται έγκριση για τη σήμανση των ζώων (Άρθρο 3, της Οδηγίας 92/102/ΕΟΚ).
33. Να υποβάλλει στις κτηνιατρικές αρχές των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων συμπληρωμένα τα ειδικά έντυπα που αφορούν τις μεταβολές (συμπεριλαμβανομένης και της διακοπής λειτουργίας) που συμβαίνουν στην εκμετάλλευση (Άρθρο 3, της Οδηγίας 92/102/ΕΟΚ).
34. Να τηρεί τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) 1760/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, άρθρα 4 και 7 «Θέσπιση συστήματος αναγνώρισης και καταγραφής των βοοειδών και την επισήμανση του βοείου κρέατος και των προϊόντων με βάση το βόειο κρέας, καθώς και την κατάργηση του κανονισμού 820/97 (ΕΚ) του Συμβουλίου».
35. Να τηρεί τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) 911/2004 της Επιτροπής, άρθρα 6, 8 και 9, για την «Εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) 1760/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα ενώτια, τα διαβατήρια και τα μητρώα εκμεταλλεύσεων».
36. Να τηρεί τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) 21/2004 του Συμβουλίου, άρθρα 4 και 5 «Θέσπιση συστήματος αναγνώρισης και καταγραφής των αιγοπροβάτων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1782/2003 και των οδηγιών 92/102/ΕΚ και 64/432/ΕΟΚ».
37. Να τηρεί τις διατάξεις της υπ' αριθ. 263493/2004 ΚΥΑ (Β 1253) άρθρο 6 παράγραφοι Η και ΙΔ, άρθρο 7 παράγραφοι Α και Δ, άρθρα 8, και 10 «Συμπληρωματικά μέτρα για την εφαρμογή του συστήματος αναγνώρισης και καταγραφής των εκμεταλλεύσεων αιγοπροβάτων και του ζωικού τους κεφαλαίου σε εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) 21/2004 του Συμβουλίου».

IV. Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης για τη Δημόσια Υγεία, την Υγεία των Ζώων και των Φυτών

38. Να τηρεί τους όρους εφαρμογής των φυτοπροστατευτικών σκευασμάτων όπως αναφέρονται στην απόφαση έγκρισης τους, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (υπ' αριθ. 26857/553/4.4.1988 ΚΥΑ (Β196) και Π.Δ. 115/1997 (Α104).

39. Να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις των άρθρων 4, 5, 6 και 8 του Π.Δ. 259/1998 (Α 191), όπως κάθε φορά ισχύει. Από τις κατά παρέκκλιση επιτρεπόμενες ουσίες του άρθρου 5 του Π.Δ. 259/1998 εξαιρείται η οιστραδιόλη 17Β, όπως προβλέπεται στο Π.Δ. 233/2005 (Α 281). Σε μεμονωμένες περιπτώσεις, όπου η χορήγηση ουσιών γίνεται για θεραπευτικούς σκοπούς υπό την ευθύνη κτηνιάτρου, ο γεωργός υποχρεούται να τηρεί τους χρόνους αναμονής και να αποδεικνύει με έγγραφα στοιχεία την τήρηση των προϋποθέσεων των άρθρων 4, 5, 6 και 8 του Π.Δ. 259/1998, όπως κάθε φορά ισχύει.
40. Να τηρεί τους στοιχειώδεις κανόνες ασφάλειας των τροφίμων και ζωοτροφών και να μη διαθέτει ή πωλεί προϊόντα επιβλαβή ή ακατάλληλα για κατανάλωση.
41. Να τηρεί μητρώο εισροών και εκροών στην εκμετάλλευσή του, το οποίο περιλαμβάνει και παραστατικά αγοράς (κυρίως για σπόρους, λιπάσματα, ζωοτροφές) και πώλησης (κυρίως προϊόντα της εκμετάλλευσης, ζωοτροφές) σύμφωνα με τα άρθρα 14, 15, 17, 18, 19 και 20 του Καν. (ΕΚ) 178/2002. Σε περίπτωση που, μέσω της ιχνηλασιμότητας των ζωικών τροφίμων, διαπιστώνεται ευθύνη του παραγωγού, αυτός υποχρεούται να αποδεικνύει εγγράφως κάθε στοιχείο που έχει στη διάθεσή του για τα πρόσωπα τα οποία τον προμήθευσαν ή στα οποία διέθεσε ζώα ή ζωικά προϊόντα. Υποχρεούται, επίσης, να συμμορφώνεται με τις αποφάσεις, τα μέτρα και τις υποδείξεις των αρμοδίων αρχών. Το «μητρώο εισροών και εκροών» αποτελείται από φάκελο παραστατικών και εγγράφων, συνοδευόμενο από πίνακα όπου καταγράφονται ημερολογιακά οι εισροές και οι εκροές της εκμετάλλευσης και συσχετίζονται με τα αντίστοιχα παραστατικά και έγγραφα.
42. Να τηρεί τα προβλεπόμενα στο άρθρο 7 και το Παράρτημα IV του Καν. (ΕΚ) 999/2001, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει κάθε φορά. Για τις προβλεπόμενες από το ανωτέρω Παράρτημα παρεκκλίσεις, ο γεωργός λαμβάνει ειδική έγκριση από τις αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές. Ο γεωργός που επιθυμεί να χρησιμοποιήσει τις επιτρεπόμενες κατά παρέκκλιση ζωικές πρωτεΐνες του παραρτήματος IV του Κανονισμού (ΕΚ) 999/2001, όπως ισχύει, στην παραγωγή σύνθετων ζωοτροφών, υποβάλλει σχετική αίτηση στην οικεία Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης, όπως προβλέπεται στις διατάξεις της αριθμ. 275751/2004 ΚΥΑ (Β 1276).
43. Να ενημερώνει αμέσως τις αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές για οποιαδήποτε περίπτωση ζώου υπάρχει υπόνοια ότι έχει προσβληθεί από Μεταδοτική Σπογγώδη Εγκεφαλοπάθεια (Μ.Σ.Ε.). Να απομονώνει το ύποπτο ζώο από τα υπόλοιπα ζώα της εκτροφής και να περιορίζει τα υπόλοιπα ζώα της εκτροφής, ώστε να μην έρχονται σε επαφή με ζώα άλλων εκτροφών, μέχρις ότου είναι διαθέσιμα τα αποτελέσματα των εργαστηριακών εξετάσεων. Σε περίπτωση επιβεβαίωσης της παρουσίας Μ.Σ.Ε., να συμμορφώνεται με τις αποφάσεις, τα μέτρα και τις υποδείξεις των αρμοδίων κτηνιατρικών αρχών. Υποχρεούται, επίσης, να παρέχει κάθε στοιχείο που αφορά την αγορά, πώληση, γέννηση ή μετακίνηση ζώων, καθώς και την αγορά, χρήση και διάθεση ζωοτροφών (άρθρα 11, 12 και 13 του Καν. (ΕΚ) 999/2001).
44. Να μην αγοράζει και να μην πωλεί ζώα, σπέρμα, έμβρυα και ωάρια και απογόνους πρώτης γενιάς ζώων, για τα οποία υπάρχουν υπόνοιες ή έχει επιβεβαιωθεί ότι έχουν προσβληθεί από Μ.Σ.Ε. Σε κάθε περίπτωση αγοράς ή πώλησης ζώων, αυτά πρέπει να συνοδεύονται από τα κατάλληλα υγειονομικά πιστοποιητικά που προβλέπονται από την ισχύουσα εθνική και κοινοτική νομοθεσία, αντίγραφα των οποίων ο παραγωγός υποχρεούται να τηρεί σε αρχείο για τρία χρόνια μετά την απομάκρυνση του ζώου από την εκτροφή (άρθρο 15 του Καν. (ΕΚ) 999/2001).

V. Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης για τη Δημόσια Υγεία, την Υγεία των Ζώων και των Φυτών - Ασφάλεια των Τροφίμων

45. Απόβλητα – Αποφυγή ρύπανσης
- Να χειρίζεται τα απόβλητα της εκμετάλλευσης κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην επιμολύνονται τα παραγόμενα προϊόντα.

- ii. Να διαχωρίζει σαφώς χωροταξικά τις παραγόμενες πρώτες ύλες από τα απόβλητα της εκμετάλλευσης.

46. Ζωοτροφές

- i. Να καταγράφει στο μητρώο εισροών και εκροών τυχόν χρήση χημικών σκευασμάτων κατά την παραγωγή των πρώτων υλών ζωοτροφών και να τηρεί αρχείο των ετικετών τους.
- ii. Εφόσον χρησιμοποιεί μη φαρμακευτικά πρόσθετα ζωοτροφών, να το πράττει σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία υπό τις οδηγίες του γεωπόνου της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και να καταγράφει τις χορηγούμενες ποσότητες και τις ημερομηνίες χρήσης τους.
- iii. Να καταγράφει στο μητρώο εισροών και εκροών την ποσότητα και την προέλευση των ζωοτροφών (στοιχεία πωλητή, αριθμό έγκρισης/ εγγραφής της μονάδας) που χρησιμοποιεί για τη διατροφή των ζώων της εκμετάλλευσης και να τηρεί αρχείο των αντίστοιχων παραστατικών και ετικετών.
- iv. Εφόσον χρησιμοποιεί γενετικά τροποποιημένες ζωοτροφές, να τηρεί αρχείο για περίοδο τουλάχιστον πέντε (5) ετών των πιστοποιητικών, στα οποία αναγράφονται το όνομα του γενετικά τροποποιημένου οργανισμού και ο μοναδικός ταυτοποιητής του.
- v. Να υπάρχει σαφής διαχωρισμός των ζωοτροφών, ανάλογα με το είδος του ζώου για το οποίο προορίζονται, και να διαχωρίζονται χωροταξικά οι φαρμακούχες από τις μη φαρμακούχες ζωοτροφές.

47. Υγεία – Πρόληψη

- i. Να χρησιμοποιεί τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, σύμφωνα με τις αναγραφόμενες σε αυτά οδηγίες, και να τηρεί αρχεία. Επίσης, να χρησιμοποιεί τα κτηνιατρικά φάρμακα εφαρμόζοντας κτηνιατρική συνταγή και να καταγράφει τις ημερομηνίες χορήγησης τους και την περίοδο αναμονής στο μητρώο φαρμακευτικής αγωγής της εκμετάλλευσης.
- ii. Να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή μετάδοσης ασθενειών από τα νεοεισαχθέντα ζώα της εκμετάλλευσης.
- iii. Να γνωστοποιεί στην αρμόδια κτηνιατρική υπηρεσία οποιοδήποτε κρούσμα ή ύποπτο σύμπτωμα ζωοανθρωπονόσου εκδηλωθεί στα ζώα της εκμετάλλευσης του και να πραγματοποιεί τις προβλεπόμενες ενέργειες, όπως αυτές του έχουν γνωστοποιηθεί από την αρμόδια κτηνιατρική υπηρεσία.
- iv. Να τηρεί σε αρχείο για περίοδο τουλάχιστον πέντε (5) ετών, τυχόν εργαστηριακές αναλύσεις δειγμάτων από τα ζώα και τα φυτά της εκμετάλλευσης ή δειγμάτων για άλλους σκοπούς που σχετίζονται με την ανθρώπινη υγεία και την υγεία των ζώων και ελέγχους και αναφορές σχετικά με τα προϊόντα ζωικής προέλευσης της εκμετάλλευσης.
- v. Να μην στεγάζει στον ίδιο χώρο Αίγες και Βοοειδή και αν αυτό συμβαίνει, να πραγματοποιεί ελέγχους στις αίγες για φυματίωση.
- vi. Όταν υπάρχει πτηνοτροφική μονάδα στην εκμετάλλευση, τα παραγόμενα αυγά θα πρέπει να φυλάσσονται σε ξηρό και σκιερό μέρος και να είναι καθαρά, μακριά από μολυσματικούς παράγοντες.

48. Παραγωγή Γάλακτος

- i. Να αρμέγει χωριστά τα ζώα στα οποία εφαρμόζεται φαρμακευτική αγωγή ή εφαρμόστηκε στο παρελθόν και δεν έχει παρέλθει ο χρόνος αναμονής, καθώς και τα ζώα που δεν είναι υγιή και ειδικότερα παρουσιάζουν πυρετό, φλεγμονές ή πληγές του μαστού, εμπύρετη εντερίτιδα με διάρροια, μόλυνση της ουρογεννητικής οδού με απέκκριμα ή οποιοδήποτε σύμπτωμα ζωοανθρωπονόσου. Το γάλα των παραπάνω ζώων δεν θα πρέπει να χορηγείται για ανθρώπινη κατανάλωση, ενώ κατά την άμελξή τους δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται κοινές αμελκτικές μηχανές ή περιέκτες με τα υπόλοιπα ζώα.
- ii. Επίσης, να μη χορηγεί στην κατανάλωση νοπό αγελαδινό γάλα, αν η εκμετάλλευση του δεν είναι απαλλαγμένη ή επίσημα απαλλαγμένη φυματίωσης και βρουκέλλωσης. Τέλος, να μη χορηγεί στην κατανάλωση ή προς μεταποίηση πρόβειο ή αίγειο γάλα, εφ' όσον η εκμετάλλευση του δεν είναι απαλλαγμένη ή επίσημα απαλλαγμένη βρουκέλλωσης ή

εμβολιασμένη κατ' αυτής.

- iii. Να χρησιμοποιεί κατάλληλο εξοπλισμό στην παραγωγή του γάλακτος και να διατηρεί σε καλή λειτουργική και υγειονομική κατάσταση τον εξοπλισμό αυτό.
- iv. Οι χώροι που απαιτούνται για την παραγωγή γάλακτος να είναι διαχωρισμένοι από το χώρο διαβίωσης των ζώων.
- v. Να αποθηκεύει το γάλα σε μέγιστη θερμοκρασία 8° C, εφόσον αυτό εισκομίζεται καθημερινά ή διαφορετικά σε μέγιστη θερμοκρασία 6° C.
- vi. Να διασφαλίζουν ότι η κατασκευή των εγκαταστάσεων άμελης είναι τέτοια ώστε να περιορίζεται η μόλυνση του γάλακτος, και οι εγκαταστάσεις αποθήκευσης του γάλακτος να προστατεύονται από τα παράσιτα. Ο εξοπλισμός άμελης διατηρείται σε καλή κατάσταση και, εάν κρίνεται αναγκαίο, να απολυμαίνεται πριν από την άμελη και να εξασφαλίζεται ότι οι θηλές, ο μαστός και η γύρω από αυτόν περιοχή είναι καθαρές.

49. Ιχνηλασιμότητα

Να τηρεί αρχείο παραστατικών και εγγράφων εισροών και εκροών της εκμετάλλευσης, ώστε να είναι ο ελεγκτής σε θέση να αντιληφθεί από πού προήλθαν οι πρώτες ύλες της εκμετάλλευσης και ποιος ήταν ο προορισμός των προϊόντων και παραπροϊόντων της εκμετάλλευσης. Το αρχείο πρέπει να περιέχει τουλάχιστον τις παρακάτω πληροφορίες:

- Όνομα και διεύθυνση προμηθευτή ή /και πελάτη,
- Φύση και ποσότητα εισροών ή / και προϊόντων που διακινήθηκαν,
- Ημερομηνία συναλλαγής

50. Ειδοποιήσεις

- i. Σε περίπτωση που ο γεωργός – παραγωγός τροφίμων έχει υπόνοιες ότι τροφή που έφυγε από την εκμετάλλευση του είναι ή ενδέχεται να είναι ανασφαλής, υποχρεούται να ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές (Δ/νση Αγροτικής Ανάπτυξης, Δ/νση Κτηνιατρικής, Δ/νση Υγείας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή τον ΕΦΕΤ) και τους παραλήπτες των προϊόντων και να εκκινήσει διαδικασία απόσυρσης τους.
- ii. Σε περίπτωση που ο γεωργός έχει υπόνοιες ότι τροφή που έχει στην κατοχή του μπορεί να είναι ανασφαλής ή επιβλαβής για κατανάλωση, υποχρεούται να ειδοποιήσει τις αρμόδιες αρχές (Δ/νση Αγροτικής Ανάπτυξης, Δ/νση Κτηνιατρικής, Δ/νση Υγείας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή τον ΕΦΕΤ), ώστε να εκκινήθούν διαδικασίες απόσυρσης.

VI. Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης για την Κοινοποίηση Ασθενειών

51. Ο γεωργός-ιδιοκτήτης ή κάθε πρόσωπο που περιποιείται ή φροντίζει ζώα υποχρεούται να δηλώνει αμέσως στις αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές την ύπαρξη ή την υπόνοια ύπαρξης αφθώδους πυρετού. Υποχρεούται, επίσης, να διατηρεί τα ζώα για τα οποία υπάρχει υπόνοια ή προσβολή από αφθώδη πυρετό απομονωμένα από κάθε άλλο είδος ευπρόσβλητου ζώου, να μην επισκέπτεται άλλες εκτροφές ζώων και να συμμορφώνεται με τις αποφάσεις, τα μέτρα και τις υποδείξεις των αρμόδιων κτηνιατρικών αρχών, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες εθνικές και κοινοτικές διατάξεις. [άρθρο 3 του Π.Δ. 32/2007 (Α 30)].
52. Ο γεωργός-ιδιοκτήτης ή κάθε πρόσωπο που περιποιείται ή φροντίζει ζώα υποχρεούται να δηλώνει αμέσως στις αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές την ύπαρξη ή την υπόνοια ύπαρξης πανώλους των βοοειδών, πανώλους των μικρών μηρυκαστικών, φυσαλιδώδους νόσου των χοίρων, καταρροϊκού πυρετού, επιζωοτικής αιμορραγικής νόσου των ελαφιών, ευλογιάς των αιγοπροβάτων, φυσαλιδώδους στοματίτιδας, αφρικανική πανώλη των χοίρων, οξώδους δερματίτιδας και νόσου της κοιλιάδας του RIFT. Υποχρεούται, επίσης, να διατηρεί τα ζώα για τα οποία υπάρχει υπόνοια ή προσβολή από τις ασθένειες αυτές απομονωμένα από κάθε άλλο είδος ευπρόσβλητου ζώου, να μην έρχεται σε επαφή με ζώα άλλων εκτροφών και να συμμορφώνεται με τις αποφάσεις, τα μέτρα και τις υποδείξεις των αρμόδιων κτηνιατρικών αρχών, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες εθνικές και κοινοτικές διατάξεις. [άρθρο 3 & 4 του Π.Δ. 138/1995 (Α 88) και άρθρο 3 & 4 του Π.Δ. 33/2003 (Α 34), Π.Δ 37/2005 (Α 56)].

VII. Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης για την Καλή Μεταχείριση των Ζώων

53. Ο γεωργός, ο οποίος εκτρέφει μόσχους, να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις των άρθρων 3 και 4 του Π.Δ. 179/1998 (Α 133), οι οποίες έχουν ως εξής:

«Άρθρο 3

1. Όλες οι νεόδμητες ή ανοικοδομηθείσες εκμεταλλεύσεις και όλες οι εκμεταλλεύσεις που τίθενται σε λειτουργία για πρώτη φορά μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος διατάγματος, πρέπει να πληρούν τουλάχιστον τις ακόλουθες απαιτήσεις:

— όταν οι μόσχοι σταβλίζονται ομαδικά, πρέπει να διαθέτουν ελεύθερο χώρο αρκετό ώστε να μπορούν να στρέφονται και να κατακλίνονται άνετα, εμβαδού δε τουλάχιστον $1,5\text{m}^2$ ανά μόσχο ζώντος βάρους 150 kg,

— όταν τα βοοειδή σταβλίζονται σε ατομικά διαμερίσματα ή είναι δεμένα σε χωρίσματα, τα διαμερίσματα ή τα χωρίσματα πρέπει να έχουν διάτρητα τοιχώματα και το πλάτος τους δεν πρέπει να είναι κατώτερο είτε από $90\text{ cm} \pm 10$, είτε από 0,80 φορές το ύψος του σημείου προσδέσεως.

2. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 δεν εφαρμόζονται στις εκμεταλλεύσεις με λιγότερους από έξι μόσχους.

3. Από την 1η Ιανουαρίου 1998, για όλες τις νεόδμητες ή ανακαινισμένες εκμεταλλεύσεις και για εκείνες που τίθενται σε λειτουργία μετά την ημερομηνία αυτή, ισχύουν οι ακόλουθες διατάξεις:

α) κανένας μόσχος δεν περιορίζεται σε ατομικό κλωβό μετά από την ηλικία των οκτώ εβδομάδων, εκτός εάν ένας κτηνίατρος πιστοποιεί ότι, λόγω της υγείας ή της συμπεριφοράς του, απαιτείται να απομονωθεί με στόχο την παροχή θεραπευτικής αγωγής. Το εύρος των ατομικών κλωβών πρέπει να ισούται τουλάχιστον προς το ύψος του μόσχου στο ακρώμιο, μετρούμενο σε όρθια θέση, το δε μήκος

πρέπει να ισούται τουλάχιστον προς το μήκος του σώματος του μόσχου, μετρούμενου από την άκρη του ρύγχους έως το εξωτερικό φύμα της απόφυσης του ισχυρακού οστού πολλαπλασιαζόμενο επί 1.1. Κάθε ατομικός κλωβός για τους μόσχους (εκτός των κλωβών στους οποίους απομονώνονται οι ασθενείς μόσχοι) δεν πρέπει να διαθέτει συμπαγείς τοίχους, αλλά διάτρητα τοιχώματα που να επιτρέπουν στους μόσχους να βλέπουν και να ακουμπούν τους άλλους μόσχους,

β) για τους μόσχους που εκτρέφονται ομαδικά, ο ελεύθερος χώρος που διατίθεται για κάθε μόσχο πρέπει να ισούται με $1,5\text{ m}^2$ τουλάχιστον για κάθε μόσχο ζώντος βάρους μικρότερου των 150 κιλών ή τουλάχιστον $1,7\text{ m}^2$ για κάθε μόσχο ζώντος βάρους ίσου ή μεγαλύτερου των 150 αλλά μικρότερου των 220 κιλών και τουλάχιστον $1,8\text{ m}^2$ για κάθε μόσχο ζώντος βάρους ίσου ή μεγαλύτερου των 220 κιλών.

Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου δεν εφαρμόζονται:

— στις εκμεταλλεύσεις που διαθέτουν λιγότερους από έξι μόσχους,

— στους μόσχους που παραμένουν με την μητέρα τους προς θηλασμό.

Από τις 31 Δεκεμβρίου 2006, οι προαναφερθείσες διατάξεις εφαρμόζονται σε όλες τις εκμεταλλεύσεις.

4. Η διάρκεια χρησιμοποίησης των εγκαταστάσεων που έχουν ανεγερθεί πριν από την 1η Ιανουαρίου 1994 και οι οποίες δεν πληρούν τις απαιτήσεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου ορίζεται με απόφαση του Νομάρχη, ύστερα από εισήγηση της αρμόδιας Κτηνιατρικής Υπηρεσίας μετά από συνεργασία με την Ζωοτεχνική Υπηρεσία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, βάσει των αποτελεσμάτων των διενεργούμενων επιθεωρήσεων του άρθρου 5 παράγραφος 1 του παρόντος διατάγματος. Σε καμία περίπτωση ή διάρκεια αυτή δεν υπερβαίνει την 31 Δεκεμβρίου 2003.

Άρθρο 4

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι συνθήκες εκτροφής των μόσχων να είναι σύμφωνες προς τις γενικές διατάξεις που ορίζονται στο παράρτημα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Τα υλικά που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή των χώρων σταυλισμού, και ιδίως των διαμερισμάτων και του εξοπλισμού, με τα οποία ενδέχεται να έλθουν σε επαφή οι μόσχοι, δεν πρέπει να είναι επιβλαβή για τους μόσχους και πρέπει να είναι δυνατόν να καθαρίζονται και να απολυμαίνονται καλά.

2. Έως ότου θεσπιστούν σχετικοί κοινοτικοί κανόνες, ο ηλεκτρικός εξοπλισμός και τα ηλεκτρικά κυκλώματα πρέπει να είναι εγκατεστημένα σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία ώστε να αποφεύγονται οι ηλεκτρικές εκκενώσεις.

3. Η μόνωση, η θέρμανση και ο εξαερισμός του κτηρίου πρέπει να εξασφαλίζουν ότι η κυκλοφορία του αέρα, η στάθμη κονιορτού, η θερμοκρασία, η σχετική υγρασία του αέρα και οι συγκεντρώσεις αερίων παραμένουν εντός ορίων που δεν βλάπτουν τους μόσχους.

4. Κάθε αυτόματος ή μηχανικός εξοπλισμός που είναι απαραίτητος για την υγεία και την καλή διαβίωση των μόσχων, πρέπει να επιθεωρείται τουλάχιστον μία φορά την ημέρα. Κάθε διαπιστωνόμενο ελάττωμα πρέπει να διορθώνεται αμέσως ή, εάν κάτι τέτοιο είναι αδύνατο, πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για να προστατεύονται η υγεία και η καλή διαβίωση των μόσχων μέχρι να επισκευασθεί η βλάβη, ιδίως με τη χρησιμοποίηση εναλλακτικών μεθόδων διατροφής και με τη διατήρηση ικανοποιητικού περιβάλλοντος.

Σε περίπτωση που χρησιμοποιείται σύστημα τεχνητού εξαερισμού, πρέπει να προβλέπεται κατάλληλο σύστημα αντικατάστασης για να εξασφαλίζεται επαρκής ανανέωση του αέρα ώστε να διατηρούνται η υγεία και οι καλές συνθήκες διαβίωσης των μόσχων σε περίπτωση βλάβης του συστήματος, πρέπει δε να υπάρχει σύστημα συναγερμού που να προειδοποιεί τον εκτροφέα για τη βλάβη. Το σύστημα συναγερμού πρέπει να ελέγχεται τακτικά.

5. Οι μόσχοι δεν πρέπει να είναι διαρκώς στο σκοτάδι. Για το λόγο αυτόν, για να καλύπτονται οι φυσιολογικές ανάγκες τους και οι ανάγκες συμπεριφοράς τους, θα πρέπει να προβλέπεται, ανάλογα με τις διάφορες κλιματικές συνθήκες των κρατών μελών, κατάλληλος φυσικός ή τεχνητός φωτισμός ο οποίος, στη δεύτερη περίπτωση, πρέπει να ισοδυναμεί τουλάχιστον προς τη διάρκεια φυσικού φωτισμού η οποία είναι διαθέσιμη φυσιολογικά μεταξύ 9.00 και 17.00. Επιπλέον, πρέπει να υπάρχει κατάλληλος (σταθερός ή κινητός) φωτισμός, επαρκούς εντάσεως, που να επιτρέπει την επιθεώρηση των μόσχων ανά πάσα στιγμή.

6. Όλοι οι ενσταυλισμένοι μόσχοι πρέπει να επιθεωρούνται από τον κάτοχο ή τον υπεύθυνο για τα ζώα τουλάχιστον δύο φορές ημερησίως και οι μόσχοι που εκτρέφονται σε εξωτερικούς χώρους πρέπει να επιθεωρούνται τουλάχιστον μία φορά ημερησίως. Οι ασθενείς ή τραυματισμένοι μόσχοι πρέπει να

υποβάλλονται σε κατάλληλη αγωγή δίχως καθυστέρηση και πρέπει να λαμβάνεται κτηνιατρική συμβουλή το συντομότερο δυνατόν για κάθε μόσχο που δεν αντιδρά θετικά στη θεραπεία του κτηνοτρόφου. Ενδεχομένως, οι ασθενείς ή τραυματισμένοι μόσχοι πρέπει να απομονώνονται σε κατάλληλο χώρο με ξηρή, άνετη στρωμνή.

7. Οι χώροι σταυλισμού των μόσχων πρέπει να κατασκευάζονται έτσι ώστε κάθε μόσχος να μπορεί να ξαπλώνει, να αναπαύεται, να σηκώνεται και να καθαρίζεται χωρίς δυσκολία.

8. Οι μόσχοι δεν πρέπει να είναι δεμένοι, με εξαίρεση τους μόσχους που σταβλίζονται ομαδικά οι οποίοι είναι δυνατόν να είναι δεμένοι για περιόδους που δεν υπερβαίνουν τη μία ώρα κατά τον χρόνο ταΐσματος με γάλα ή υποκατάστατο γάλακτος. Σε περίπτωση που χρησιμοποιείται σύστημα

πρόσδεσης, δεν πρέπει να προκαλεί τραυματισμούς στους μόσχους και πρέπει να επιθεωρείται τακτικά και να προσαρμόζεται κατάλληλα για τη διασφάλιση μιας άνετης εφαρμογής. Κάθε σύστημα πρόσδεσης θα πρέπει να σχεδιάζεται έτσι ώστε να αποφεύγεται ο κίνδυνος στραγγαλισμού ή τραυματισμού και να επιτρέπει στο μόσχο να κινείται σύμφωνα με την παράγραφο 7.

9. Οι χώροι, οι κλωβοί, ο εξοπλισμός και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τους μόσχους πρέπει να καθαρίζονται και να απολυμαίνονται κατάλληλα ώστε να προλαμβάνεται η αλληλομόλυνση και η εμφάνιση οργανισμών που είναι φορείς ασθενειών. Τα κόπρανα, τα ούρα και τα υπολείμματα τροφής θα πρέπει να απομακρύνονται όσο το δυνατό συχνότερα για να περιορίζεται η δυσοσμία και να αποφεύγεται η συγκέντρωση μυγών ή τρωκτικών.

10. Το δάπεδο δεν πρέπει να είναι ολισθηρό ή ανώμαλο, ώστε να αποφεύγεται ο τραυματισμός των μόσχων, και να είναι κατασκευασμένο έτσι ώστε να μην προκαλεί τραυματισμό ούτε ταλαιπωρία στους μόσχους που στέκονται ή ξαπλώνουν σ' αυτό. Το δάπεδο πρέπει να είναι κατάλληλο για το μέγεθος και το βάρος των ζώων και να αποτελείται από ανθεκτική, επίπεδη και σταθερή επιφάνεια. Ο χώρος στον οποίο ξαπλώνουν τα ζώα πρέπει να είναι άνετος, καθαρός και κατάλληλα αποστραγγιζόμενος και να μην βλάπτει τους μόσχους. Για όλους τους μόσχους, ηλικίας κάτω των δύο εβδομάδων, πρέπει να προβλέπεται στρωμνή.

11. Όλοι οι μόσχοι πρέπει να λαμβάνουν κατάλληλο σιτηρέσιο προσαρμοσμένο στην ηλικία τους, το βάρος και την συμπεριφορά καθώς και τις φυσιολογικές τους ανάγκες, έτσι ώστε να ευνοείται η καλή υγεία και η καλή διαβίωση. Για το σκοπό αυτό, η τροφή τους πρέπει να περιλαμβάνει ικανοποιητική ποσότητα σιδήρου ώστε το επίπεδο της αιμοσφαιρίνης να φθάνει τουλάχιστον στα 4,5 mmol/l, ενώ από την ηλικία των δύο εβδομάδων πρέπει να παρέχεται σε κάθε μόσχο ένα ελάχιστο ημερήσιο σιτηρέσιο ινώδους ζωοτροφής, με την ποσότητα αυξανόμενη από 50 σε 250 g ημερησίως για μόσχους ηλικίας από 8 έως 20 εβδομάδες. Οι μόσχοι δεν πρέπει να φέρουν φίμωτρο.

12. Σε όλους τους μόσχους πρέπει να παρέχεται τροφή τουλάχιστον δύο φορές την ημέρα. Σε περίπτωση που οι μόσχοι βρίσκονται σε ομαδικούς στάβλους και δεν τρέφονται ελεύθερα (*ad libitum*) ή με αυτόματο σύστημα τροφής, όλοι οι μόσχοι της ομάδας πρέπει να λαμβάνουν τροφή την ίδια ώρα.

13. Όλοι οι μόσχοι ηλικίας άνω των δύο εβδομάδων πρέπει να μπορούν να έχουν καθημερινώς επαρκή ποσότητα κατάλληλου καθαρού νερού ή να μπορούν να ικανοποιούν τις ανάγκες τους σε υγρό πίνοντας άλλα υγρά. Εντούτοις, όταν ο καιρός είναι ζεστός ή οι μόσχοι είναι άρρωστοι, υπάρχει συνέχεια καθαρό πόσιμο νερό.

14. Η εγκατάσταση που χρησιμοποιείται για την παροχή τροφής και νερού πρέπει να σχεδιάζεται, να κατασκευάζεται, να τοποθετείται και να συντηρείται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να περιορίζεται στο ελάχιστο ο κίνδυνος μόλυνσης της τροφής ή του νερού των μόσχων.

15. Όλοι οι μόσχοι λαμβάνουν πρωτόγαλα το συντομότερο δυνατόν μετά τη γέννηση και οπωσδήποτε εντός των πρώτων έξι ωρών της ζωής.»

54. Ο γεωργός, ο οποίος εκτρέφει χοίρους να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις των άρθρων 3 και 4 του Π.Δ. 215/2003 (Α 181), οι οποίες έχουν ως εξής:

«Άρθρο 3

(άρθρο 3 της οδηγίας 91/630 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 της οδηγίας 2001/88)

1. Όλες οι εγκαταστάσεις εκτροφής χοίρων πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες απαιτήσεις:

α) ο ελεύθερος χώρος δαπέδου που διαθέτει κάθε απογαλακτισμένος χοίρος ή χοίρος αναπαραγωγής που σταβλίζεται ομαδικά, εξαιρουμένων των μικρών θηλυκών χοίρων μετά την οχεία και των χοιρομητέρων πρέπει τουλάχιστον να είναι:

Μέχρι 10Kgr ζων βάρους 0,15 m²

Μεταξύ 10 και 20Kgr 0,20 m²

Μεταξύ 20 και 30Kgr 0,30 m²

Μεταξύ 30 και 50Kgr 0,40 m²

Μεταξύ 50 και 85Kgr 0,55 m²

Μεταξύ 85 και 110Kgr 0,65 m²

Άνω των 110Kgr 1,00 m²

β) Ο συνολικός ελεύθερος χώρος δαπέδου που διαθέτει κάθε μικρός θηλυκός χοίρος μετά την οχεία, σε περίπτωση ομαδικού σταβλισμού πρέπει να είναι τουλάχιστον 1,64 m² και κάθε χοιρομητέρα σε περίπτωση ομαδικού σταβλισμού πρέπει να είναι τουλάχιστον 2,25 m². Όταν τα ζώα αυτά σταβλίζονται σε ομάδες μικρότερες των 6, ο ελεύθερος χώρος δαπέδου πρέπει να αυξάνεται κατά 10%. Όταν σταβλίζονται σε ομάδες 40 ή περισσότερων ζώων, ο ελεύθερος χώρος δαπέδου μπορεί να μειώνεται κατά 10%.

2. Οι επιφάνειες δαπέδου πρέπει να πληρούν τις εξής απαιτήσεις:

α) για μικρούς θηλυκούς χοίρους μετά την οχεία και κροφορούσες χοιρομητέρες: ένα μέρος του χώρου που απαιτείται στην παρ. 1β) του παρόντος άρθρου, ίσο τουλάχιστον με 0,95 m² ανά μικρό θηλυκό χοίρο και τουλάχιστον με 1,3 m² ανά χοιρομητέρα, θα πρέπει να είναι συνεχές συμπαγές δάπεδο του οποίου το πολύ το 15% πρέπει να προορίζεται για τα ανοίγματα αποχέτευσης.

β) όταν χρησιμοποιούνται δοκιδωτά από σκυρόδεμα δάπεδα για χοίρους που σταβλίζονται ομαδικά:

ι) το μέγιστο πλάτος των διακένων του δαπέδου πρέπει να είναι:

➤ 11 mm για χοιρίδια

➤ 14 mm για απογαλακτισμένους χοίρους

➤ 18 mm για χοίρους αναπαραγωγής

➤ 20 mm για μικρούς θηλυκούς χοίρους μετά την οχεία και για τις χοιρομητέρες

ιι) το ελάχιστο πλάτος δοκίδας πρέπει να είναι:

➤ 50 mm για χοιρίδια και απογαλακτισμένους χοίρους

➤ 80 mm για χοίρους αναπαραγωγής, για μικρούς θηλυκούς χοίρους μετά την οχεία και χοιρομητέρες.

3. Η κατασκευή ή η μετατροπή των εγκαταστάσεων στις οποίες προσδένονται οι χοιρομητέρες και οι θηλυκοί χοίροι απαγορεύεται. Από 1.1.2006 απαγορεύεται η χρησιμοποίηση συστημάτων πρόσδεσης για χοιρομητέρες και μικρούς θηλυκούς χοίρους.

4.α) Οι χοιρομητέρες και οι μικροί θηλυκοί χοίροι σταβλίζονται ομαδικά για την περίοδο που αρχίζει 4 εβδομάδες μετά την οχεία και λήγει 1 εβδομάδα πριν την αναμενόμενη ημερομηνία τοκετού. Ο στάβλος στον οποίο εκτρέφεται η ομάδα πρέπει να έχει πλευρές μήκους μεγαλύτερου από 2,8 m. Όταν λιγότερα από 6 ζώα σταβλίζονται ομαδικά, ο στάβλος στον οποίο εκτρέφεται η ομάδα πρέπει να έχει πλευρές μήκους μεγαλύτερου από 2,4 m.

β) Κατά παρέκκλιση των διατάξεων της ανωτέρω περιπτώσεως α) της παρούσας παραγράφου, οι χοιρομητέρες και οι μικροί θηλυκοί χοίροι που εκτρέφονται σε εκμεταλλεύσεις μικρότερες των 10 χοιρομητέρων, μπορούν να παραμένουν σε ατομικές θέσεις κατά την περίοδο που προβλέπεται στην περίπτωση α) της παρούσας παραγράφου, εφόσον μπορούν να στρέφουν το σώμα τους με ευχέρεια.

5. Με την επιφύλαξη των απαιτήσεων που προβλέπονται στο Παράρτημα του παρόντος Π. Δ/τος, οι χοιρομητέρες και μικροί θηλυκοί χοίροι θα πρέπει να έχουν συνεχή πρόσβαση σε υλικό για απασχόληση που ανταποκρίνεται τουλάχιστον προς τις σχετικές απαιτήσεις του προαναφερόμενου παραρτήματος.

6. Οι χοιρομητέρες και οι μικροί θηλυκοί χοίροι που σταβλίζονται σε ομάδες πρέπει να σιτίζονται με σύστημα που να εξασφαλίζει ότι κάθε ζώο μπορεί να έχει αρκετή τροφή, ακόμη και αν είναι παρόντα και άλλα ζώα που διεκδικούν τροφή.

7. Προκειμένου να μετριασθεί η πείνα τους και λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη μασήματος, πρέπει να χορηγείται σε όλες τις κυοφορούσες χοιρομητέρες ξηράς περιόδου και τους μικρούς θηλυκούς χοίρους επαρκής ποσότητα ογκώδους τροφής ή τροφής πλούσιας σε ίνες καθώς και τροφή υψηλής θερμιδικής αξίας.

8. Οι χοίροι που σταβλίζονται ομαδικά, που είναι ιδιαίτερα επιθετικοί, έχουν υποστεί επίθεση από άλλους χοίρους ή είναι άρρωστοι ή τραυματισμένοι, μπορούν να τοποθετηθούν προσωρινά σε ατομικούς χώρους. Σε αυτή την περίπτωση ο χρησιμοποιούμενος ατομικός χώρος πρέπει να επιτρέπει στο ζώο να στρέφει το σώμα του με ευχέρεια, εφόσον αυτό δεν αντιβαίνει τις ειδικές συστάσεις του κτηνιάτρου.

9. Από 1.1.2003 οι διατάξεις που προβλέπονται στις παραγράφους, 1 περίπτωση β), 2, 4, 5 και στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 8 του παρόντος άρθρου ισχύουν για όλες τις νεόδμητες ή ανακαινισμένες ή πρωτοχρησιμοποιούμενες μετά την εν λόγω ημερομηνία εκμεταλλεύσεις. Από 1.1.2013 οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται σε όλες τις εκμεταλλεύσεις.

Οι διατάξεις που προβλέπονται στην παράγραφο 4 περίπτωση α) του παρόντος δεν εφαρμόζονται σε εκμεταλλεύσεις με λιγότερες από δέκα χοιρομητέρες.

Άρθρο 4

(άρθρο 4 της οδηγίας 91/630 και άρθρο 1 της οδηγίας 2001/93)

Οι συνθήκες εκτροφής των χοίρων, πρέπει να είναι σύμφωνες με τις γενικές διατάξεις του παραρτήματος του παρόντος Π. Δ/τος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι - ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

Εκτός από τις σχετικές διατάξεις του παραρτήματος του Π.Δ. 374/2001 (Α' 251) ισχύουν οι ακόλουθες απαιτήσεις.

1. Στο τμήμα του κτιρίου όπου σταυλίζονται οι χοίροι πρέπει να αποφεύγονται οι συνεχείς θόρυβοι που φθάνουν τα 85 dBA, καθώς και κάθε διαρκής ή αιφνίδιος θόρυβος.

2. Οι χοίροι πρέπει να είναι εκτεθειμένοι σε φως έντασης τουλάχιστον 40 lux επί οκτώ ώρες την ημέρα τουλάχιστον.

3. Οι εγκαταστάσεις σταυλισμού για χοίρους πρέπει να είναι κατασκευασμένες κατά τρόπο που να επιτρέπουν στα ζώα:

α) να έχουν πρόσβαση σε ένα χώρο ανάπαυσης άνετο από φυσική και θερμική άποψη καθώς και κατάλληλα αποστραγγιζόμενο και καθαρό, ο οποίος επιτρέπει την κατάκλιση όλων των ζώων συγχρόνως.

β) να αναπαύονται και να σηκώνονται χωρίς δυσκολία.

γ) να βλέπουν άλλους χοίρους ωστόσο, κατά την εβδομάδα πριν από τον αναμενόμενο χρόνο τοκετού και στη διάρκεια του τελευταίου, οι χοιρομητέρες και οι μικροί θηλυκοί χοίροι μπορεί να μην έρχονται σε οπτική επαφή με άλλα ζώα του ίδιου είδους.

4. Με την επιφύλαξη του άρθρου 3 παράγραφος 5, οι χοίροι πρέπει να έχουν συνεχή πρόσβαση σε επαρκή ποσότητα υλικών, έτσι ώστε να μπορούν να τα ψάχνουν και να τα χειρίζονται, υλικά

όπως η στρωμνή, τα άχυρα, το ξύλο, το πριονίδι, το κοπρόχωμα μανιταριών, η τύρφη ή μείγμα αυτών, τα οποία δεν θέτουν σε κίνδυνο την υγεία των ζώων.

5. Τα δάπεδα πρέπει να είναι λεία, όχι όμως ολισθηρά, έτσι ώστε να αποφεύγεται ο τραυματισμός των χοίρων και να είναι σχεδιασμένα, κατασκευασμένα και διατηρημένα έτσι ώστε να μην προκαλούν τραυματισμούς ούτε τλαιπωρίες στους χοίρους. Πρέπει να είναι κατάλληλα για το μέγεθος και το βάρος των χοίρων και να αποτελούνται από ανθεκτική, επίπεδη και σταθερή επιφάνεια.

6. Σε όλους τους χοίρους πρέπει να παρέχεται τροφή τουλάχιστον μία φορά την ημέρα. Σε περίπτωση που οι χοίροι τρέφονται ομαδικά και όχι ελεύθερα (*ad libitum*) ή με αυτόματο σύστημα τροφογίας των ζώων μεμονωμένα, όλοι οι χοίροι της ομάδας πρέπει να λαμβάνουν τροφή την ίδια ώρα.

7. Όλοι οι χοίροι ηλικίας άνω των δύο εβδομάδων πρέπει να μπορούν να έχουν διαρκώς πρόσβαση σε επαρκή ποσότητα πόσιμου νερού.

8. Όλες οι διαδικασίες που αποτελούν επέμβαση που πραγματοποιείται για σκοπούς άλλους εκτός από θεραπευτικούς ή διαγνωστικούς ή για την αναγνώριση των χοίρων σύμφωνα με τη κείμενη νομοθεσία και έχει ως αποτέλεσμα τη βλάβη ή την απώλεια ενός ευαίσθητου μέρους του σώματος ή την αλλοίωση της δομής των οστών απαγορεύεται, με τις ακόλουθες εξαιρέσεις:

α) ομοιόμορφη μείωση των κυνοδόντων οδόντων των χοιριδίων με τρόχισμα, ή τομή εντός επτά ημερών από τη γέννησή τους, τα οποία θα πρέπει να αφήνουν μια λεία και ακέραια επιφάνεια. Οι χαυλιόδοντες των κάπρων επιτρέπεται να βραχύνονται εφόσον τούτο είναι αναγκαίο για την πρόληψη του τραυματισμού άλλων ζώων ή για λόγους ασφάλειας,

β) μερική αποκοπή της ουράς,

γ) ευνουχισμός αρσενικών χοίρων με άλλα μέσα εκτός της ρήξης των ιστών,

δ) τοποθέτηση ρινικών κρίκων επιτρέπεται μόνο στα συστήματα ελεύθερης εκτροφής και σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.

Η αποκοπή της ουράς ή η μείωση των κυνοδόντων οδόντων δεν πραγματοποιείται σε συστηματική βάση, αλλά διενεργείται μόνον εφόσον υπάρχουν αποδείξεις ότι υπέστησαν κακώσεις οι μαστοί των χοιρομητέρων ή τα αυτιά ή οι ουρές άλλων χοίρων. Πριν από την εκτέλεση αυτών των διαδικασιών, πρέπει να λαμβάνονται άλλα μέτρα για την πρόληψη του δαγκώματος της ουράς και άλλων ελαττωμάτων, λαμβάνοντας υπόψη το περιβάλλον και την πυκνότητα του πληθυσμού. Για το λόγο αυτό, πρέπει να τροποποιούνται οι περιβαλλοντικές συνθήκες ή τα συστήματα διαχείρισης εφόσον δεν είναι κατάλληλα. Οποιαδήποτε από τις ανωτέρω περιγραφόμενες διαδικασίες διενεργούνται μόνο από κτηνίατρο ή καταλλήλως καταρτισμένο άτομο όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 του παρόντος Π.Δ/τος με πείρα στην εκτέλεση των εφαρμοζόμενων πρακτικών, με τα κατάλληλα μέσα και με καλές συνθήκες υγιεινής. Εφόσον ο ευνουχισμός ή η αποκοπή της ουράς πραγματοποιούνται μετά από την έβδομη ημέρα από τη γέννηση, πρέπει να διενεργείται μόνο από κτηνίατρο, χρησιμοποιώντας αναισθητικό, καθώς και παρατεταμένη χορήγηση παυσίπων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II – ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΧΟΙΡΩΝ

A. ΚΑΠΡΟΙ

Τα κελιά για τους κάπρους πρέπει να έχουν τέτοια θέση και να κατασκευάζονται με τρόπο που να επιτρέπει στους κάπρους να γυρίζουν, να ακούνε, να οσμίζονται και να βλέπουν άλλους χοίρους. Η ελεύθερη επιφάνεια του δαπέδου που πρέπει να είναι διαθέσιμη για ένα ενήλικα χοίρο πρέπει να είναι τουλάχιστον 6 m². Εφόσον τα κελιά χρησιμοποιούνται επίσης για την φυσική οχεία, η επιφάνεια του δαπέδου που πρέπει να είναι διαθέσιμη για ένα ενήλικα χοίρο πρέπει να είναι τουλάχιστον 10 m² και το κελί πρέπει να είναι ελεύθερο από κάθε εμπόδιο. Από την 1^η Ιανουαρίου 2003, η ανωτέρω διάταξη θα ισχύει για κάθε νεοκατασκευασμένη ή

ανακατασκευασμένη ή για πρώτη φορά χρησιμοποιούμενη μετά την εν λόγω ημερομηνία χοιροτροφική μονάδα. Από την 1^η Ιανουαρίου 2005 και μετά, η διάταξη αυτή θα εφαρμόζεται σε όλες τις χοιροτροφικές μονάδες.

B. ΧΟΙΡΟΜΗΤΕΡΕΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΙ ΘΗΛΥΚΟΙ ΧΟΙΡΟΙ

1. Πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για την ελαχιστοποίηση της επιθετικής συμπεριφοράς στις ομάδες.
2. Οι κυοφορούσες χοιρομητέρες και οι μικροί θηλυκοί χοίροι πρέπει, εφόσον χρειάζεται, να υποβάλλονται σε θεραπεία κατά των εξωτερικών και εσωτερικών παρασίτων. Εάν τα ζώα αυτά τοποθετούνται στα κελιά τοκετού πρέπει προηγουμένως να καθαρίζονται πλήρως.
3. Κατά την εβδομάδα πριν από τον αναμενόμενο χρόνο τοκετού, στις χοιρομητέρες και στους μικρούς θηλυκούς χοίρους πρέπει να παρέχεται σε επαρκή ποσότητα το κατάλληλο υλικό για την κατασκευή φωλιάς, εκτός αν αυτό είναι τεχνικώς αδύνατο για το σύστημα αποκομιδής κοπριάς που χρησιμοποιείται στη μονάδα.
4. Πίσω από τη χοιρομητέρα ή το μικρό θηλυκό χοίρο πρέπει να διατίθεται ελεύθερος χώρος για τη διευκόλυνση του φυσιολογικού ή του υποβοηθούμενου τοκετού.
5. Τα κελιά τοκετού, όπου οι χοιρομητέρες μπορούν να κινούνται ελεύθερα, πρέπει να φέρουν εξοπλισμό προστασίας των χοιριδίων, π.χ. κιγκλιδώματα.

Γ. ΧΟΙΡΙΔΙΑ

1. Ένα τμήμα του συνολικού δαπέδου πρέπει να έχει επαρκείς διαστάσεις για να παρέχει τη δυνατότητα στα ζώα να αναπαύονται συγχρόνως, να είναι αρκετά ανθεκτικό ή να καλύπτεται από χαλί, ή να έχει μια στρωμένη από άχυρο ή οποιοδήποτε άλλο κατάλληλο υλικό.
2. Στην περίπτωση που χρησιμοποιείται ειδικό κελί τοκετού, τα χοιρίδια πρέπει να έχουν επαρκή χώρο ώστε να μπορούν να θηλάζουν χωρίς δυσκολία.
3. Κανένα χοιρίδιο δεν πρέπει να απογαλακτίζεται από τη μητέρα του πριν από την ηλικία των 28 ημερών, εκτός ή η υγεία της μητέρας ή των χοιριδίων. Εντούτοις, τα χοιρίδια μπορούν να απογαλακτιστούν μέχρι επτά ημέρες νωρίτερα, εάν μετακινηθούν σε ειδικούς στεγασμένους χώρους οι οποίοι έχουν εκκενωθεί και επιμελώς καθαριστεί και απολυμανθεί πριν από την είσοδο μιας νέας ομάδας, είναι δε διαχωρισμένοι από χώρους διαβίωσης χοιρομητέρων ώστε να ελαχιστοποιηθεί η μετάδοση νόσων στα χοιρίδια.

Δ. ΑΠΟΓΑΛΑΚΤΙΣΜΕΝΑ ΧΟΙΡΙΔΙΑ ΚΑΙ ΧΟΙΡΟΙ ΠΡΟΣ ΠΑΧΥΝΣΗ.

1. Εφόσον οι χοίροι εκτρέφονται ομαδικά, πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για την πρόληψη συγκρούσεων που υπερβαίνουν τη φυσιολογική συμπεριφορά.
2. Οι χοίροι πρέπει να εκτρέφονται σε όσο το δυνατόν περισσότερο ομοιογενείς ομάδες. Αν πρέπει να αναμειχθούν χοίροι που δεν έχουν εξοικειωθεί μεταξύ τους, τούτο θα πρέπει να γίνεται σε όσο δυνατόν νεαρότερη ηλικία και κατά προτίμηση πριν ή μέχρι μία εβδομάδα μετά από τον απογαλακτισμό. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να παρέχονται στους χοίρους επαρκείς δυνατότητες για να διαφεύγουν και να κρύβονται από άλλους χοίρους.
3. Σε περίπτωση που παρουσιαστούν συμπτώματα σοβαρών συγκρούσεων, πρέπει να διερευνώνται αμέσως τα αίτια και να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα, όπως είναι η παροχή επαρκούς στρωμνής στα ζώα, αν είναι δυνατόν, ή άλλα υλικά για διερεύνηση. Τα ζώα που

κινδυνεύουν ή εκείνα που επιδεικνύουν ιδιαίτερη επιθετικότητα, πρέπει να απομονώνονται από την ομάδα.

4. Η χρήση ηρεμιστικών φαρμάκων για τη διευκόλυνση της ανάμειξης διαφόρων κατηγοριών χοίρων πρέπει να περιορίζεται σε εξαιρετικές περιπτώσεις και μόνον αφού ζητηθεί η γνώμη κτηνιάτρου.»

55. Οι εκτροφείς των υπόλοιπων παραγωγικών ζώων να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του άρθρου 4 του Π.Δ. 374/2001 (Α 251), οι οποίες έχουν ως εξής:

«Άρθρο 4 (άρθρο 4 της οδηγίας 98/58/Ε.Κ.)

Οι συνθήκες εκτροφής ή κατοχής των ζώων (πλην των ιχθύων, των ερπετών και των αμφιβίων) πρέπει να είναι σύμφωρες με τις διατάξεις του παραρτήματος I του παρόντος Διατάγματος λαμβανομένων υπόψη του είδους και του βαθμού αναπτύξεως, προσαρμογής και εξημερώσεως καθώς και των φυσιολογικών αναγκών τους και των αναγκών συμπεριφοράς τους σύμφωνα με την αποκτηθείσα εμπειρία και τις επιστημονικές γνώσεις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

Προσωπικό

1. Η φροντίδα των ζώων ανατίθεται σε επαρκή αριθμό προσώπων με κατάλληλες ικανότητες, γνώσεις και επαγγελματικά προσόντα.

Επιθεώρηση

2. Όλα τα ζώα που ζουν περιορισμένα σε συστήματα εκτροφής, όπου η καλή διαβίωση τους εξαρτάται από την συχνή ανθρώπινη προσοχή, επιθεωρούνται τουλάχιστον μία φορά την ημέρα. Τα ζώα που εκτρέφονται ή κατέχονται σε άλλα συστήματα, επιθεωρούνται κατά διαστήματα επαρκή για την αποφυγή κάθε ταλαιπωρίας τους.

3. Πρέπει να υπάρχει κατάλληλος φωτισμός (σταθερός ή φορητός) ώστε τα ζώα να είναι δυνατόν να επιθεωρούνται διεξοδικά ανά πάσα στιγμή.

4. Σε κάθε ζώο που φαίνεται ασθενές ή τραυματισμένο παρέχονται, χωρίς καθυστέρηση, οι κατάλληλες φροντίδες και, όταν ένα ζώο δεν αντιδρά στις φροντίδες αυτές, λαμβάνεται το συντομότερο δυνατόν η γνώμη κτηνιάτρου. Εάν χρειάζεται, τα ασθενή ή τραυματισμένα ζώα απομονώνονται σε κατάλληλους χώρους σταβλισμού με, κατά περίπτωση, στεγνή αναπνευστική στρωμνή.

Μητρώα

5. Ο κύριος ή κάτοχος των ζώων τηρεί μητρώο στο οποίο αναφέρεται κάθε ιατρική αγωγή καθώς και ο αριθμός των θανάτων που διαπιστώνονται σε κάθε επιθεώρηση. Όταν απαιτείται η καταγραφή ισοδύναμων πληροφοριών για άλλους σκοπούς, οι πληροφορίες αυτές εξυπηρετούν και τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας.

6. Τα μητρώα αυτά διατηρούνται επί τρία τουλάχιστον έτη και τίθενται στη διάθεση της αρμόδιας αρχής κατά τη διάρκεια των επιθεωρήσεων ή όποτε ζητηθούν.

Ελευθερία κίνησης

7. Η ελευθερία κίνησης που χρειάζεται κάθε ζώο, ανάλογα με το είδος του και σύμφωνα με την κτηθείσα πείρα και τις επιστημονικές γνώσεις, δεν πρέπει να παρεμποδίζεται έτσι ώστε να

προκαλείται περιττή ταλαιπωρία ή τραυματισμός. Όταν ένα ζώο είναι συνεχώς ή συνήθως προσδεμένο, αλυσοδεμένο ή περιορισμένο, πρέπει να διαθέτει τον απαιτούμενο χώρο για τις φυσιολογικές του ανάγκες και ανάγκες συμπεριφοράς του, σύμφωνα με την κτηθείσα πείρα και τις επιστημονικές γνώσεις.

Κτίρια και χώροι σταβλισμού

8. Τα υλικά που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή των χώρων σταβλισμού, ιδίως δε των διαμερισμάτων και του εξοπλισμού με τον οποίο είναι δυνατό να έλθουν σε επαφή τα ζώα, δεν πρέπει να είναι επιβλαβή για τα ζώα και πρέπει να μπορούν να καθαρίζονται και να απολυμαίνονται σχολαστικά.

9. Οι χώροι σταβλισμού και τα σημεία πρόσδεσης των ζώων πρέπει να κατασκευάζονται και να συντηρούνται κατά τρόπον ώστε να μην υπάρχουν αιχμές ή προεξοχές που είναι δυνατόν να τραυματίσουν τα ζώα.

10. Η κυκλοφορία του αέρα, το ποσοστό κονιορτού, η θερμοκρασία, η σχετική υγρασία του αέρα και οι συγκεντρώσεις αερίων, πρέπει να παραμένουν εντός ορίων που δεν βλάπτουν τα ζώα.

11. Τα ζώα που εκτρέφονται εντός κτιρίων δεν πρέπει να παραμένουν ούτε σε συνεχές σκοτάδι, ούτε να εκτίθενται χωρίς κατάλληλη διακοπή σε τεχνητό φωτισμό. Όταν ο φυσικός φωτισμός είναι ανεπαρκής για τις φυσιολογικές και ηθολογικές τους ανάγκες, πρέπει να προβλέπεται κατάλληλος τεχνητός φωτισμός.

Ζώα που δεν εκτρέφονται εντός κτιρίων

12. Τα ζώα που δεν εκτρέφονται εντός κτιρίων πρέπει, στο βαθμό που αυτό είναι αναγκαίο και δυνατό να προστατεύονται από τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες, τους θηρευτές και τους κινδύνους για την υγεία τους.

Αυτόματος ή μηχανικός εξοπλισμός

13. Κάθε αυτόματος ή μηχανικός εξοπλισμός που είναι αναγκαίος για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων πρέπει να επιθεωρείται τουλάχιστον μία φορά την ημέρα. Όταν διαπιστώνονται βλάβες πρέπει να επανορθώνονται αμέσως ή, όταν αυτό δεν είναι δυνατόν, να λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα για να προστατεύεται η υγεία και η καλή διαβίωση των ζώων. Όταν η υγεία και η καλή διαβίωση των ζώων εξαρτώνται από σύστημα τεχνητού εξαερισμού, θα πρέπει να προβλέπεται κατάλληλο εφεδρικό σύστημα επαρκούς ανανέωσης του αέρα για την διασφάλιση της υγείας και της καλής διαβίωσης των ζώων σε περίπτωση βλάβης του συστήματος και σύστημα συναγερμού το οποίο να προειδοποιεί για τη βλάβη. Το σύστημα συναγερμού πρέπει να ελέγχεται τακτικά.

Σίτιση, πότισμα και χορήγηση άλλων ουσιών

14. Στα ζώα πρέπει να παρέχεται υγιεινή τροφή, κατάλληλη για την ηλικία και το είδος τους, και σε επαρκείς ποσότητες, ώστε να διατηρείται η καλή υγεία τους και να καλύπτονται οι θρεπτικές τους ανάγκες. Σε κανένα ζώο δεν πρέπει να χορηγούνται τροφές ή υγρά κατά τρόπο που μπορεί να προκαλέσει περιττή ταλαιπωρία ή βλάβη, ούτε η τροφή ή τα υγρά αυτά να περιέχουν ουσίες οι οποίες μπορούν να προκαλέσουν περιττή ταλαιπωρία ή βλάβη.

15. Όλα τα ζώα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε τροφή κατά διαστήματα ανάλογα με τις ανάγκες της φυσιολογίας τους.

16. Όλα τα ζώα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε νερό κατάλληλης ποσότητας και ποιότητας ή να μπορούν να ικανοποιούν τις ανάγκες τους σε υγρά με άλλους τρόπους.

17. Οι εγκαταστάσεις σίτισης και ποτίσματος πρέπει να σχεδιάζονται, να κατασκευάζονται και να τοποθετούνται κατά τρόπον ώστε να περιορίζονται οι κίνδυνοι μόλυνσης της τροφής και του νερού, καθώς και τα αρνητικά αποτελέσματα που θα μπορούσαν να προκύψουν από τον ανταγωνισμό μεταξύ των ζώων.

18. Καμία άλλη ουσία, εκτός από τις ουσίες που χορηγούνται για θεραπευτικούς ή προφυλακτικούς σκοπούς ή στο πλαίσιο ζωοτεχνικής αγωγής, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του Π.Δ. 259/98 (Α' 191) "Περί απαγορεύσεως της χρησιμοποίησης ορισμένων ουσιών με ορμονική ή θυρεοστατική δράση και των β-αγωνιστικών ουσιών στη ζωική παραγωγή για κερδοσκοπικούς λόγους, περί λήψεως μέτρων ελέγχου για ορισμένες ουσίες και τα κατάλοιπα τους, σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 96/22 και 96/23", δεν χορηγείται στα ζώα, εκτός εάν έχει αποδειχθεί, βάσει επιστημονικών μελετών σχετικών με την καλή διαβίωση των ζώων ή βάσει της πείρας που έχει αποκτηθεί, ότι η ουσία δεν είναι επιβλαβής για την υγεία ή την καλή διαβίωση των ζώων.

Ακρωτηριασμοί

19. Έως ότου θεσπισθούν ειδικές διατάξεις για τους ακρωτηριασμούς και με την επιφύλαξη του Π.Δ. 139/95 (Α' 89) "θέσπιση στοιχειωδών κανόνων για την προστασία των χοίρων στις εκτροφές" εφαρμόζεται η σχετική εσωτερική νομοθεσία.

Μέθοδοι εκτροφής

20. Δεν πρέπει να εφαρμόζονται φυσικές ή τεχνητές μέθοδοι εκτροφής οι οποίες προκαλούν ή ενδέχεται να προκαλέσουν ταλαιπωρία ή βλάβη σε οποιοδήποτε ζώο. Η παρούσα διάταξη δεν αποκλείει τη χρήση ορισμένων μεθόδων που ενδέχεται να προκαλέσουν ελάχιστη ή στιγμιαία ταλαιπωρία ή τραυματισμό, ή να απαιτήσουν παρέμβαση η οποία δεν είναι πιθανό να προκαλέσει διαρκή βλάβη, εφόσον επιτρέπεται από την εσωτερική νομοθεσία.

21. Κανένα ζώο δεν πρέπει να περιορίζεται σε εκτροφείο εάν δεν είναι δυνατόν να αναμένεται ευλόγως, βάσει του γονότυπου ή φαινοτύπου του, ότι αυτό δεν έχει αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία ή την καλή διαβίωσή του.»

VIII. Τήρηση Αρχείων

56. Ο γεωργός υποχρεούται να τηρεί αρχείο με τα παραστατικά αγοράς, τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα και τις ετικέτες των σπόρων που χρησιμοποιεί.
57. Σε ότι αφορά στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, εκτός των υποχρεώσεων που προβλέπονται στην κοινοτική και εθνική νομοθεσία, ο γεωργός υποχρεούται να τηρεί αρχείο παραστατικών τεκμηρίωσης των κινήσεων των ζώων. Τα εν λόγω παραστατικά μπορεί να είναι διαβατήρια, αντίγραφα αδειών διακίνησης, αντίγραφα υγειονομικών πιστοποιητικών, κτηνιατρικά πιστοποιητικά, τιμολόγια αγοράς ή πώλησης ή άλλα έγγραφα που αποδεικνύουν την καταγωγή, τα αναγνωριστικά στοιχεία, τον προορισμό των ζώων τα οποία είχε στην κυριότητα ή κατοχή του ο γεωργός και τα οποία μετέφερε, εμπορεύτηκε ή έσφαξε τα τελευταία τρία έτη.

B. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

I. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΛΕΓΧΟΥ

Το δείγμα επιτοπίων ελέγχων της Πολλαπλής Συμμόρφωσης εξάγεται από τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. Οι εκμεταλλεύσεις των παραγωγών που περιλαμβάνονται στο δείγμα ελέγχονται στο σύνολό τους, όσον αφορά τα ζώα και τις σταυλικές εγκαταστάσεις (βοοειδή, αιγοπρόβατα, χοίροι, ιπποειδή), καθώς επίσης και τους βοηθητικούς χώρους της εκμετάλλευσης όπως αποθήκες, αμελκτήρια, εγκαταστάσεις παραγωγής ζωοτροφών και το γεωργικό εξοπλισμό, ιδίως όσον αφορά την εφαρμογή φυτοπροστατευτικών ουσιών. Ο επιτόπιος έλεγχος των αγροτεμαχίων μπορεί να περιορίζεται σε δείγμα που περιλαμβάνει τουλάχιστον το 50% από κάθε είδος αγροτεμαχίων που περιλαμβάνονται στην αίτηση του ελεγχόμενου (αροτραίες εκτάσεις, μόνιμες καλλιέργειες, βοσκότοποι, εκτάσεις υπό παύση καλλιέργειας). Σε περίπτωση που στην αίτηση περιλαμβάνονται αγροτεμάχια που βρίσκονται σε περιοχές του Δικτύου Φύση 2000 (Natura), αγροτεμάχια εντός ζωνών ευπρόσβλητων στη νιτρορύπανση, αγροτεμάχια με αναβαθμίδες ή ξερολιθιές και αγροτεμάχια με αροτραίες εκτάσεις με κλίση άνω του 10%, τα συγκεκριμένα αγροτεμάχια εντάσσονται κατά προτεραιότητα στο δείγμα, κατά τρόπο που να εξασφαλίζεται ότι τουλάχιστον το 50% των αγροτεμαχίων που εμπίπτουν σε κάθε μία από τις τέσσερις παραπάνω κατηγορίες θα ελεγχθούν επιτόπια. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί παράβαση Πολλαπλής Συμμόρφωσης σε κάποιο από τα αγροτεμάχια του δείγματος, ο επιτόπιος έλεγχος επεκτείνεται στο σύνολο των αγροτεμαχίων της αίτησης. Οι κωδικοί των ελεγχθέντων αγροτεμαχίων σημειώνονται στο αντίστοιχο πεδίο της δεύτερης σελίδας του Υποδείγματος 1, εκτός και αν ελέγχθηκαν όλα τα αγροτεμάχια, οπότε γίνεται σχετική αναφορά στο συγκεκριμένο πεδίο.

II. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Ο διοικητικός έλεγχος προηγείται του επιτοπίου και αφορά τους γεωργούς που έχουν επιλεγεί στο δείγμα της Πολλαπλής Συμμόρφωσης. Κατά το διοικητικό έλεγχο, οι ελεγκτές εξετάζουν κυρίως τα εξής:

1. Παραστατικά σχετικά με τους σπόρους που χρησιμοποιήθηκαν, καθώς και τις ποσότητες λιπασμάτων και κοπριάς, εφ' όσον αυτά συνυποβάλλονται με την Αίτηση Ενιαίας Ενίσχυσης.
2. Μητρώα κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων που συνυποβάλλονται με την Αίτηση Ενιαίας Ενίσχυσης.
3. Πυκνότητα βόσκησης όπως αυτή προκύπτει από τα δηλωθέντα στην Α.Ε.Ε. ζώα σε σχέση με τους δηλωθέντες βοσκότοπους, σε συνδυασμό με τα αναφερόμενα στα συνυποβαλλόμενα μητρώα και παραστατικά κατοχής βοσκοτόπων.
4. **Αναλογία αροτραίων εκτάσεων με καλλιέργεια ψυχανθών, εφ' όσον εφαρμόζονται λιγότερες από τρεις διαφορετικές κύριες καλλιέργειες στις αροτραίες εκτάσεις της εκμετάλλευσης.**

Πριν την έναρξη των επιτοπίων ελέγχων, για τις εκμεταλλεύσεις στις οποίες διατηρούνται ζώα, οι ελεγκτές θα πρέπει να απευθύνουν προς τις Δ/νσεις Κτηνιατρικής έγγραφο σύμφωνα με το συνημμένο υπόδειγμα, στο οποίο θα αναφέρονται ανά κοινότητα οι γεωργοί της περιοχής αρμοδιότητάς τους, που έχουν επιλεγεί για επιτόπιο έλεγχο, με πλήρη στοιχεία (ονοματεπώνυμο, Α.Φ.Μ.), καθώς και τα είδη των ζώων που κατέχουν, όπως προκύπτουν από την Α.Ε.Ε., με το οποίο θα ζητούν τα ακόλουθα στοιχεία:

1. Ενδεχόμενη κατοχή και άλλων ειδών ζώων από τον ίδιο παραγωγό, περάν των δηλωθέντων στην Α.Ε.Ε.
2. Διαπίστωση παραβάσεων των απαιτήσεων που άπτονται των αρμοδιοτήτων τους και αναφέρονται στους τομείς Α ΙΙΙ – ΙV – V – VI – VII – VIII, κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους.

Σύμφωνα με την παρ. 4 του άρ. 13 της Κ.Υ.Α. 262385/21.4.10, οι Δ/νσεις Κτηνιατρικής των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και τα αρμόδια Αγροτικά Κτηνιατρεία, παρέχουν στις επιτροπές ελέγχου της πολλαπλής συμμόρφωσης κάθε απαιτούμενη πληροφορία σχετικά με τη συμμόρφωση των ελεγχόμενων που εδρεύουν στην περιοχή αρμοδιότητάς τους και διαθέτουν κτηνοτροφική εκμετάλλευση ως προς τις απαιτήσεις των τομέων Α ΙΙΙ – ΙV – V – VI – VII – VIII που άπτονται των αρμοδιοτήτων τους, περιλαμβανομένων των σχετικών εργαστηριακών αποτελεσμάτων που ενδεχομένως διαθέτουν. Η διαπίστωση προηγούμενων παραβάσεων από τους ελεγχόμενους θα πρέπει να γνωστοποιείται εγγράφως από τις Δ/νσεις Κτηνιατρικής ή τα Αγροτικά Κτηνιατρεία προς την επιτροπή, με αναφορά στην ημερομηνία τελέσεως της κάθε παράβασης χωριστά και στην ενδεχόμενη τέλεσή της εκ προθέσεως.

Οι αρμόδιες αρχές για τον έλεγχο των υπολειμμάτων των φυτοφαρμάκων και των κτηνιατρικών φαρμάκων, υποχρεούνται να κοινοποιούν στον ΟΠΕΚΕΠΕ το ετήσιο πρόγραμμα ελέγχου των υπολειμμάτων, τους γεωργούς που ελέγχθηκαν και τις παραβάσεις που διαπιστώθηκαν ανά γεωργό, με αναφορά στον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου των αντίστοιχων γεωργών. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ λαμβάνει υπόψη τα αποτελέσματα των ελέγχων των αρμοδίων υπηρεσιών για να αποδοθούν κυρώσεις πολλαπλής συμμόρφωσης στους παραβάτες γεωργούς.

ΙΙΙ. ΕΠΙΤΟΠΙΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ – ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Οι επιτόπιοι έλεγχοι πραγματοποιούνται αιφνιδιαστικά. Εντούτοις, είναι δυνατόν να υπάρξει προειδοποίηση περιορισμένη στο απολύτως αναγκαίο χρονικό διάστημα, υπό τον όρο ότι δεν τίθεται σε κίνδυνο ο σκοπός του ελέγχου. Η προειδοποίηση αυτή δεν μπορεί να υπερβεί τις 14 ημέρες. Στην περίπτωση που στην εκμετάλλευση εκτρέφονται ζώα, η προειδοποίηση δεν μπορεί να υπερβεί τις 48 ώρες, με εξαίρεση δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό μέσω της ειδοποίησης να ενημερωθεί ο γεωργός ότι θα πρέπει πριν τον έλεγχο να έχει συγκεντρωμένο το σύνολο του ζωικού του κεφαλαίου, ασχέτως προς τον αριθμό και το είδος των ζώων που δήλωσε στην Α.Ε.Ε. και να έχει στη διάθεσή του το σύνολο των ζητούμενων μητρώων, αρχείων και παραστατικών που προαναφέρονται στην ενότητα Α περί υποχρεώσεων.

Ο επιτόπιος έλεγχος πραγματοποιείται παρουσία του κατόχου της εκμετάλλευσης ή νόμιμα εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου του, ο οποίος υποχρεούται να προσκομίσει στους ελεγκτές όλα τα απαιτούμενα μητρώα, αρχεία και παραστατικά, να συγκεντρώσει και να συγκρατήσει το σύνολο των ζώων του προκειμένου να ελεγχθούν, να διευκολύνει τη μετάβαση των ελεγκτών σε κάθε αγροτεμάχιο, σταύλο ή βοηθητικό χώρο που περιλαμβάνει η εκμετάλλευσή του και να απαντήσει σε κάθε ερώτηση σχετική με την τήρηση των απαιτήσεων της ενότητας Α της παρούσας.

Σε περίπτωση που ο έλεγχος της συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις της ενότητας Α απαιτεί σύμφωνα με τον αντίστοιχο κανονισμό τη διενέργεια εργαστηριακών ελέγχων, η επιτροπή έχει τη δυνατότητα να προβεί σε λήψη δειγμάτων και αποστολή τους στα αρμόδια εργαστήρια του Υπ.Α.Α.Τ., κάνοντας σχετική αναφορά στο πρακτικό ελέγχου, το οποίο οριστικοποιείται μετά τη λήψη των αποτελεσμάτων.

Μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου, συμπληρώνονται τα συνημμένα υποδείγματα φύλλων ελέγχου, σύμφωνα με τις οδηγίες που περιλαμβάνονται στην ενότητα Β.Χ ανάλογα με τις απαιτήσεις που υποχρεούται να τηρήσει ο κάθε γεωργός. Για τη συμπλήρωση των υποδειγμάτων λαμβάνονται υπ' όψιν και τα ευρήματα του διοικητικού ελέγχου, τα οποία οι ελεγκτές θα πρέπει να διασταυρώσουν επιτόπια και ο ελεγχόμενος να λάβει γνώση.

Ο ελεγχόμενος λαμβάνει γνώση για τα αποτελέσματα του ελέγχου, προσθέτει τις παρατηρήσεις του στο πρακτικό και υπογράφει υποχρεωτικά επ' αυτού, λαμβάνοντας αντίγραφο εφ' όσον έχουν διαπιστωθεί παραβάσεις. Σε περίπτωση διαφωνίας με τα αποτελέσματα του ελέγχου, ο ελεγχόμενος διατηρεί το δικαίωμα υποβολής ένστασης εντός επτά εργάσιμων ημερών στην υπηρεσία που τον διενήργησε, η οποία συγκροτεί τριμελή επιτροπή από υπαλλήλους της συναφών ειδικοτήτων για την εκδίκασή της, το αποτέλεσμα της οποίας είναι οριστικό και καταχωρείται στο μηχανογραφικό αρχείο. Η μη υπογραφή του παραγωγού ή η άρνηση λήψης αντιγράφου, καταγράφεται από τους ελεγκτές στο πρακτικό, δεν επηρεάζει το αποτέλεσμα του ελέγχου, ούτε μεταβάλλει την προθεσμία ένστασης. Στην επιτροπή δεν συμμετέχουν οι υπάλληλοι που διενήργησαν τον έλεγχο. Άλλη ένσταση για τον ίδιο έλεγχο προς την ίδια ή άλλη υπηρεσία δεν εξετάζεται. Τα αποτελέσματα εργαστηριακών ελέγχων κοινοποιούνται στον ελεγχόμενο και φυλάσσονται υποχρεωτικά από αυτόν για κάθε επόμενο έλεγχο.

Ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. δύναται να διενεργεί δευτεροβάθμιους ελέγχους εποπτείας, στους γεωργούς που έχουν ελεγχθεί πρωτοβάθμια, τα αποτελέσματα των οποίων υπερισχύουν εκείνων των πρωτοβαθμίων.

IV. ΣΗΜΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

1. Έλεγχοι στον τομέα «διάβρωση εδάφους» (Υπόδειγμα 1, σημεία Α 1-3):

α) Εφόσον τα εδάφη έχουν κλίση άνω του 10%, ελέγχεται η ύπαρξη φυτικής κάλυψης, ο τρόπος άρωσης (κατά τις ισοϋψείς) και ο τρόπος άρδευσης (όχι κατάκλιση).

β) Στην περίπτωση που υπάρχουν αναβαθμίδες, αυτές ελέγχονται ως προς τη διατήρηση και τη συντήρησή τους.

2. Έλεγχοι στον τομέα «οργανική ύλη εδάφους» (Υπόδειγμα 1, σημεία Β 1-2):

α) Ελέγχεται βάσει των Αιτήσεων Ενιαίας Ενίσχυσης και με επιτόπιο έλεγχο η καλλιέργεια ψυχανθών (σε ποσοστό 20%) συμπληρωματικά με τις κύριες καλλιέργειες, **εφ' όσον εφαρμόζονται λιγότερες από τρεις διαφορετικές κύριες καλλιέργειες στις αροτραίες εκτάσεις της εκμετάλλευσης.**

β) Ελέγχεται η διαχείριση των υπολειμμάτων της καλλιέργειας ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες (ενσωμάτωση ή βόσκηση ή κοπή και κάλυψη του εδάφους).

γ) Στην περίπτωση που διαπιστώνεται κάπνισμα της καλαμιάς και εφόσον οι περιοχές δεν βρίσκονται εντός του δικτύου «Φύση 2000», ελέγχεται η ύπαρξη άδειας της αρμόδιας Δ/σης Αγροτικής Ανάπτυξης και της Πυροσβεστικής.

3. Έλεγχος στον τομέα «δομή εδάφους» (Υπόδειγμα 1, σημείο Γ 1):

Ελέγχεται η μηχανική κατεργασία του εδάφους, όταν αυτό είναι καλυμμένο με πάγο ή χιόνι ή είναι πλημμυρισμένο.

4. Έλεγχος στον τομέα «ελάχιστο επίπεδο συντήρησης» (Υπόδειγμα 1, σημεία Δ 1-4):

α) Ελέγχεται η κατάσταση των μονίμων βοσκοτόπων και διαπιστώνεται αν έχει πραγματοποιηθεί ή όχι άρωση ολόκληρου ή μέρους του βοσκοτόπου.

β) Ελέγχεται αν τα αγροτεμάχια διατηρούνται σε καλή κατάσταση και αν έχουν πραγματοποιηθεί οι ελάχιστες καλλιεργητικές παρεμβάσεις, ώστε να αποτραπεί η ανάπτυξη ανεπιθύμητων φυτικών ειδών (π.χ. ζιζάνια).

γ) Ελέγχεται η τήρηση των ελαχίστων και μεγίστων ορίων πυκνοτήτων βόσκησης.

δ) Ελέγχεται η διατήρηση χαρακτηριστικών του τοπίου, όπως φυτοφράκτες, υδατοσυλλογές και δενδροστοιχίες.

5. Έλεγχος στον τομέα «άρδευση» (Υπόδειγμα 1, σημείο E 1):

Ελέγχεται η τήρηση των διαδικασιών έγκρισης χρήσης νερού προς άρδευση, στους γεωργούς που αρδεύουν τις καλλιέργειές τους, ως εξής:

α) Από όσους γεωργούς είναι μέλη των Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων (Τ.Ο.Ε.Β., Γ.Ο.Ε.Β., Τοπικές Επιτροπές Άρδευσης, Προσωρινές Διοικούσες Επιτροπές, Α.Ο.Σ.Α.Κ., Οργανισμός Κωπαΐδας), ζητείται βεβαίωση θεωρημένη από την αρμόδια Υπηρεσία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, ότι ανήκουν και υδροδοτούνται από τον αντίστοιχο Ο.Ε.Β., στην περιοχή της οποίας λειτουργεί το αντίστοιχο έργο ή τμήμα του έργου

β) Από όσους γεωργούς δεν ανήκουν σε συλλογικό φορέα άρδευσης ζητείται είτε άδεια υδροληψίας, είτε αντίγραφο αίτησης για αδειοδότηση, που έχει υποβληθεί στον αρμόδιο φορέα και αναφέρει τη θέση της υδροληψίας, τον τύπο της, τα χαρακτηριστικά της και το έτος έναρξης λειτουργίας - χρήσης. Όσον αφορά το έτος έναρξης χρήσης, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, υπάρχει διάκριση υποχρεώσεων για αυτούς που έχουν δικαίωμα χρήσης νερού προ της 11 Μαΐου 1989, οι οποίοι διατηρούν το δικαίωμα αυτό, μέχρι την έκδοση απόφασης που θα ρυθμίζει το καθεστώς χρήσης νερού.

V. ΣΗΜΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΟΜΕΑ «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ»

1. Για την εφαρμογή της υπ' αριθμ. 414985/18-12-85 Κ.Υ.Α. (Β' 757/18-12-85) (Οδηγία 79/409/ΕΟΚ) διενεργούνται οι ακόλουθοι έλεγχοι (Υπόδειγμα 1, σημείο ΣΤ 1):

α) Ελέγχεται η παρουσία κοκκωδών λιπασμάτων ή φυτοφαρμάκων στην επιφάνεια του εδάφους.

β) Ελέγχεται η διατήρηση της φυσικής αυτοφούς βλάστησης (φυτοφράκτες, δένδρα, συδενδρίες) που ενδεχομένως υπάρχουν στα φυσικά όρια των αγροτεμαχίων που συνορεύουν με ποτάμια, λίμνες, αρδευτικά αυλάκια, ρυάκια, τάφρους κλπ. Επίσης ελέγχεται η τήρηση του απαιτούμενου ελάχιστου πλάτους διατήρησης. Για τον έλεγχο αυτό μπορεί να γίνει και χρήση ορθοφωτοχαρτών ή άλλων πρόσφορων εποπτικών μέσων.

2. Για την εφαρμογή της υπ' αριθ. 26857/553/88 Κ.Υ.Α. (Β' 196/6-4-88) (Οδηγία 80/68/ΕΟΚ) διενεργούνται οι ακόλουθοι έλεγχοι (Υπόδειγμα 1, σημείο ΣΤ 2):

α) Ελέγχεται το ημερολόγιο του γεωργού και η χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων σύμφωνα με τις οδηγίες χρήσης τους.

β) Ελέγχεται η υποχρέωση του γεωργού να καθαρίζει τα ψεκαστικά μηχανήματα σε απόσταση μεγαλύτερη των 30 μέτρων από γεώτρηση, τάφρο, ποτάμια κλπ.

γ) Ελέγχεται εάν έχουν καθαριστεί τα αρδευτικά και στραγγιστικά κανάλια από την βλάστηση που αναπτύσσεται στο εσωτερικό τους, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο έγινε ο καθαρισμός τους.

δ) Ελέγχεται η ύπαρξη συγκεκριμένου χώρου συγκέντρωσης όλων των απορριμμάτων της εκμετάλλευσης, καθώς και η τοποθέτηση σχετικής πινακίδας.

ε) Ελέγχεται η καλή κατάσταση και ορθή συντήρηση των αγροτικών εγκαταστάσεων, ειδικά όσον αφορά την διαφυγή ρύπων προς το περιβάλλον.

3. Για την εφαρμογή της υπ' αριθ. 80568/4225/91 Κ.Υ.Α. (Β' 641/7-8-91) (Οδηγία 86/278/ΕΟΚ), εφόσον ο γεωργός χρησιμοποιεί ιλύ από επεξεργασμένα απόβλητα, ελέγχεται η ύπαρξη σχετικής άδειας από την αρμόδια νομαρχιακή αυτοδιοίκηση και η τήρηση των προβλεπομένων σε αυτήν όρων (Υπόδειγμα 1, σημείο ΣΤ 3).

4. Για την εφαρμογή της υπ' αριθ.16190/1335/97 Κ.Υ.Α. (Β' 519/25-6-97), (Οδηγία 91/676/ΕΟΚ), (Υπόδειγμα 1, σημείο ΣΤ 4), διενεργούνται οι ακόλουθοι έλεγχοι στις εκμεταλλεύσεις, οι οποίες βρίσκονται εντός των περιοχών που ορίζονται ως ευπρόσβλητες ζώνες:

α) Για τις περιοχές για τις οποίες έχουν συνταχθεί προγράμματα δράσης ελέγχεται η ποσότητα των χρησιμοποιούμενων αζωτούχων λιπασμάτων, ο αριθμός των επεμβάσεων και ο χρόνος πραγματοποίησης τους ανάλογα με την καλλιέργεια και την εδαφική κλίση του αγροτεμαχίου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα. Για το σκοπό αυτό πραγματοποιείται έλεγχος του ημερολογίου που τηρεί ο γεωργός και των ποσοτήτων λιπασμάτων που αναγράφονται στα παραστατικά αγοράς.

β) Ελέγχεται η χρήση λιπασμάτων σε απόσταση μικρότερη των 2 μέτρων από όχθες και κανάλια άρδευσης ή στράγγισης σε επίπεδες εκτάσεις και σε απόσταση μικρότερη των 6 μέτρων σε εκτάσεις με κλίση μεγαλύτερη από 8%.

Σε ολόκληρη την επικράτεια, ανεξαρτήτως ευπρόσβλητων ζωνών, ελέγχονται:

α) Η διαχείριση υγρών και στερεών αποβλήτων των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, προκειμένου να αποτραπεί η ρύπανση των νερών από νιτρικά, καθώς και η υποχρέωση του γεωργού να διαχωρίζει τα στερεά και υγρά απόβλητα. Για τα στερεά απόβλητα ελέγχεται η επάρκεια του μεγέθους του χώρου της κοπροσωρού σε σχέση με την παραγωγή κοπριάς από τα ζώα, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα διατήρησης τους για το απαιτούμενο χρονικό διάστημα (από 90 έως 180 ημέρες). Στην περίπτωση των υγρών αποβλήτων ελέγχεται η επάρκεια των εγκαταστάσεων, ώστε αυτά να μη διατίθενται στο έδαφος, όταν αυτό είναι καλυμμένο με πάγο, χιόνι ή νερό. Στις εκμεταλλεύσεις που διαθέτουν βιολογικό καθαρισμό ελέγχεται η τήρηση των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων.

β) Η ποσότητα της κοπριάς που προστίθεται στο έδαφος βάσει του ημερολογίου και των σχετικών παραστατικών αγοράς (τιμολόγια). Στην περίπτωση που χρησιμοποιείται κοπριά παραγόμενη εντός της εκμετάλλευσης ο υπολογισμός της ποσότητας της κοπριάς γίνεται βάσει του αριθμού των ζώων της εκμετάλλευσης.

γ) Αν παρανόμως διατίθενται υγρά κτηνοτροφικά απόβλητα σε εκτάσεις με κλίση μεγαλύτερη του 8% ή σε απόσταση τουλάχιστον 20 μέτρων από επιφανειακά νερά και 50 μέτρων από πηγές, πηγάδια ή γεωτρήσεις που χρησιμοποιούνται για ύδρευση.

5. Για την εφαρμογή της υπ' αριθ. 33318/3028/98 Κ.Υ.Α. (Β' 1289), (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ), (Υπόδειγμα 1, σημείο ΣΤ 5), διενεργούνται στις εκμεταλλεύσεις που βρίσκονται εντός των περιοχών του δικτύου «ΦΥΣΗ 2000» οι εξής έλεγχοι:

α) Εφόσον υπάρχουν ειδικά διαχειριστικά μέτρα για την περιοχή στην οποία βρίσκεται η εκμετάλλευση, ελέγχεται η συμμόρφωση των γεωργών με αυτά.

β) Ελέγχεται η διατήρηση των φυτοφρακτών (θάμνων και δένδρων) στα όρια των αγροτεμαχίων, καθώς και η διατήρηση της αυτοφυούς βλάστησης στις νησίδες εντός των αγροτεμαχίων. Επίσης ελέγχεται το απαιτούμενο ελάχιστο πλάτος διατήρησης. Για τον έλεγχο αυτής της υποχρέωσης δύναται να γίνει χρήση ορθοφωτοχαρτών ή άλλων πρόσφορων εποπτικών μέσων.

γ) Ελέγχεται η ύπαρξη σχετικής άδειας, εφόσον έχουν εισαχθεί ξενικά για την περιοχή είδη φυτών και ζώων.

στ) Εφόσον υπάρχει συγκέντρωση κοπριάς στην εκμετάλλευση, ελέγχεται κατά πόσο αυτή γίνεται σε καλυμμένο χώρο ή σκεπάζεται με τα κατάλληλα στεγανά υλικά, προκειμένου να μη διαφεύγουν ρυπογόνες ουσίες στο περιβάλλον.

δ) Ελέγχεται αν παρανόμως χρησιμοποιούνται για βόσκηση από 1^η Μαρτίου έως 31^η Αυγούστου κάθε έτους οι νησίδες φυσικής βλάστησης, στις οποίες υπάρχουν συγκεντρωμένες φωλιές άγριων ζώων και πουλιών, εφόσον υπάρχουν σχετικές απαγορευτικές πινακίδες.

ε) Ελέγχεται με την επίδειξη των ειδικών καρτελών που συνοδεύουν τις συσκευασίες των σπόρων και των παραστατικών διακίνησης αυτών, αν παρανόμως χρησιμοποιούνται σπόροι γενετικά τροποποιημένων φυτικών ειδών. Σε περίπτωση που ο παραγωγός δραστηριοποιείται εντός και εκτός περιοχών του Δικτύου «Φύση 2000» και έχει αγοράσει γενετικά τροποποιημένους σπόρους για τα αγροτεμάχια εκτός Δικτύου, τότε ο ελεγκτής δύναται να ζητήσει εργαστηριακό έλεγχο του φυτικού υλικού.

Στο σύνολο της επικράτειας και ανεξαρτήτως περιοχών δικτύου «Φύση 2000» ελέγχονται:

α) Η διατήρηση φυσικών μικρών λιμνών ή ελών που χρησιμοποιούνται από πολλά ζώα για διαβίωση ή για πόσιμο νερό και βρίσκονται εντός των αγροτεμαχίων.

β) Αν ο θερτισμός πραγματοποιείται από το κέντρο προς τις άκρες του αγροτεμαχίου.

γ) Η τοποθέτηση ειδικής απαγορευτικής πινακίδας σε ευκρινές σημείο και η ύπαρξη σχετικής άδειας του Δασαρχείου, εφόσον ο γεωργός επιθυμεί την απαγόρευση της θήρας στην εκμετάλλευσή του.

VI. ΣΗΜΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΟΜΕΑ «ΣΗΜΑΝΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΖΩΩΝ»

1. Για την εφαρμογή του υπ' αριθ. 84/95 Π.Δ. (Α' 52) στις χοιροτροφικές εκμεταλλεύσεις (Υπόδειγμα 2, σημεία 1-7):

α) Στο πλαίσιο του φυσικού ελέγχου:

αα. Ελέγχεται η δυνατότητα τοποθέτησης ενωτίων στα ζώα πριν την μετακίνησή τους από την εκμετάλλευση.

ββ. Ελέγχεται η καταχώριση στο μητρώο εκμετάλλευσης των ζώων που προσδιορίζονται σε αυτή.

β) Στο πλαίσιο του ελέγχου εγγράφων:

αα. Ελέγχεται η τήρηση μητρώου εκμετάλλευσης για τα ζώα που εισήλθαν ή εξήλθαν από την εκμετάλλευση.

ββ. Ελέγχεται η τήρηση αρχείου εγγράφων που υποστηρίζουν το μητρώο, όπως υγειονομικά πιστοποιητικά, άδειες διακίνησης κλπ. και η συμφωνία των εγγράφων με τις καταχωρήσεις στα μητρώα.

γγ. Σε περίπτωση μη τήρησης των προβλεπόμενων στο 84/95 Π.Δ. υποχρεώσεων του γεωργού ελέγχεται η έξοδος ζώων από την εκμετάλλευση.

γ) Κατά τον έλεγχο ενημέρωσης της κτηνιατρικής αρχής της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης:

αα. Ελέγχεται η υποβολή δήλωσης έναρξης λειτουργίας της εκμετάλλευσης και δήλωσης τυχόν μεταβολών των στοιχείων αυτής.

ββ. Ελέγχεται η υποβολή αίτησης έγκρισης για την τοποθέτηση ενωτίων στα ζώα και για τυχόν αντικατάστασή τους.

2. Για την εφαρμογή των Καν. (ΕΚ) 1760/2000 και 911/2004 - Βοοτροφικές εκμεταλλεύσεις - και με βάση ενημερωμένη εκτύπωση που λαμβάνεται από την κτηνιατρική βάση δεδομένων, διενεργούνται οι παρακάτω έλεγχοι (Υπόδειγμα 2, σημεία 48-60):
- α) Στο πλαίσιο του φυσικού ελέγχου:
- αα. Ελέγχονται ένα προς ένα τα υπάρχοντα ζώα στην εκμετάλλευση ως προς:
- i. τη σήμανση με ένα ή δυο ενώτια
  - ii. την καταγραφή τους στο μητρώο εκμετάλλευσης
  - iii. την ύπαρξη διαβατηρίου και την ορθή ενημέρωση και θεώρησή του
  - iv. την ορθή διαχείριση του αποθέματος ενωτίων
- ββ. Ελέγχονται ζώα τα οποία τυχόν εισήλθαν στην εκμετάλλευση, ενώ δεν υπεβλήθη έντυπο δήλωσης μεταβολών και δεν έχει καταγραφεί η είσοδός τους στην κτηνιατρική βάση δεδομένων (ΚΒΔ) ως προς:
- i. τη σήμανση με ένα ή δυο ενώτια
  - ii. την καταγραφή τους στο μητρώο εκμετάλλευσης
  - iii. την ύπαρξη διαβατηρίου και τη θεώρησή του
- γγ. Ελέγχονται ζώα τα οποία υπάρχουν στην εκμετάλλευση και δεν φέρουν καμία σήμανση, ενώ έπρεπε να φέρουν.
- β) Στο πλαίσιο του ελέγχου εγγράφων:
- αα. Ελέγχεται η τήρηση μητρώου εκμετάλλευσης για όλες τις κινήσεις κάθε ζώου ξεχωριστά καθώς και για την ορθή διαχείριση αποθέματος ενωτίων και παραγγελιών.
- ββ. Ελέγχεται η τήρηση αρχείου εγγράφων που υποστηρίζουν το μητρώο, όπως υγειονομικά πιστοποιητικά, άδειες διακίνησης κλπ., και η συμφωνία των εγγράφων με τις καταχωρήσεις στα μητρώα.
- γγ. Ελέγχεται η συμφωνία καταχωρήσεων στο μητρώο με τις υποβληθείσες δηλώσεις μεταβολών στην κτηνιατρική αρχή της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.
- δδ. Σε περίπτωση μη τήρησης των προβλεπόμενων στους Καν. (ΕΚ) 1760/00 και 911/04 υποχρεώσεων του γεωργού ελέγχεται η έξοδος ζώων από την εκμετάλλευση.
- γ) Κατά τον έλεγχο ενημέρωσης της κτηνιατρικής αρχής της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης:
- αα. Ελέγχεται η υποβολή δήλωσης έναρξης λειτουργίας της εκμετάλλευσης και δήλωσης τυχόν μεταβολών των στοιχείων αυτής.
- ββ. Ελέγχεται η υποβολή αίτησης έγκρισης για την τοποθέτηση ενωτίων στα ζώα και για τυχόν αντικατάστασή τους.
- γγ. Ελέγχεται η εμπρόθεσμη υποβολή δήλωσης μεταβολών στην κτηνιατρική αρχή της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης για όλες τις κινήσεις κάθε ζώου.
3. Για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΚ) 21/2004 στις αιγοπροβατοτροφικές εκμεταλλεύσεις (Υπόδειγμα 2, σημεία 8-19):
- α) Στο πλαίσιο του φυσικού ελέγχου:
- αα. Ελέγχονται ένα προς ένα τα υπάρχοντα ζώα στην εκμετάλλευση ως προς:
- i. τη σήμανση με ένα ή δύο ενώτια από τις 09/07/2005 (Καν. (ΕΚ) 21/04).
  - ii. την καταγραφή στο μητρώο εκμετάλλευσης του αριθμού των ζώων που κινήθηκαν από και προς την εκμετάλλευση,
  - iii. την ύπαρξη υγειονομικού πιστοποιητικού για τα εξερχόμενα ή εισερχόμενα ζώα στην εκμετάλλευση από τις 9/7/2005 (Καν. (ΕΚ) 21/04),

iv. την ορθή διαχείριση του αποθέματος ενωτίων.

ββ. Ελέγχονται ζώα τα οποία υπάρχουν στην εκμετάλλευση και δεν φέρουν καθόλου σήμανση, ενώ είναι υποχρεωτικό να φέρουν.

β) Στο πλαίσιο του ελέγχου εγγράφων:

αα. Ελέγχεται η τήρηση μητρώου εκμετάλλευσης για:

i. την καταχώρηση της ετήσιας απογραφής

ii. την καταχώρηση του αριθμού των ζώων που κινήθηκαν από και προς την εκμετάλλευση

iii. την ορθή διαχείριση αποθέματος ενωτίων και παραγγελιών

ββ. Ελέγχεται η τήρηση αρχείου εγγράφων που υποστηρίζουν το μητρώο όπως υγειονομικά πιστοποιητικά, άδειες διακίνησης κλπ, και η συμφωνία των εγγράφων με τις καταχωρίσεις στα μητρώα.

γγ. Σε περίπτωση μη τήρησης των προβλεπόμενων στον Καν. (ΕΚ) 21/04 υποχρεώσεων του γεωργού ελέγχεται η έξοδος ζώων από την εκμετάλλευση.

γ) Κατά τον έλεγχο ενημέρωσης της κτηνιατρικής αρχής της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης:

αα. Ελέγχεται η υποβολή δήλωσης έναρξης λειτουργίας της εκμετάλλευσης και δήλωσης μεταβολών των στοιχείων αυτής.

ββ. Ελέγχεται η υποβολή αίτησης έγκρισης για την τοποθέτηση ενωτίων στα ζώα και για τυχόν αντικατάστασή τους.

γγ. Ελέγχεται η εμπρόθεσμη κοινοποίηση των αποτελεσμάτων της ετήσιας απογραφής στην κτηνιατρική αρχή της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.

VII. ΣΗΜΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ «ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ, ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ»

1. Έλεγχος φυτοπροστατευτικών προϊόντων (Υπόδειγμα 1 – απαίτηση Η.1): Ελέγχεται η ασφαλής αποθήκευση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, η καταλληλότητα του εξοπλισμού που χρησιμοποιείται για την εφαρμογή τους σε συνδυασμό με την ύπαρξη και χρήση των απαιτούμενων προστατευτικών μέσων, η γνώση και η τήρηση των οδηγιών χρήσης τους.
2. Έλεγχος χρήσης ορμονών, θυρεοστατικών, β-αγωνιστών (Υπόδειγμα 2 – σημείο 20 – απαίτηση Η.2): Στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, ελέγχεται η ύπαρξη ή/και η χορήγηση σκευασμάτων των εν λόγω φαρμακευτικών ουσιών στο χώρο σταλισμού και τους αποθηκευτικούς χώρους. Επίσης θα γίνεται έλεγχος του μητρώου φαρμακευτικής αγωγής, των τηρούμενων κτηνιατρικών συνταγών, των τιμολογίων και λοιπών παραστατικών, προκειμένου να διαπιστωθεί ενδεχόμενη προηγούμενη χρήση των συγκεκριμένων ουσιών. Στα πλαίσια του διοικητικού ελέγχου θα πρέπει να έχει προηγουμένως ερωτηθεί η αρμόδια κτηνιατρική αρχή για την ύπαρξη δειγματοληψίας από τη συγκεκριμένη εκμετάλλευση στα πλαίσια του εθνικού προγράμματος καταλοίπων και τη διαπίστωση οποιασδήποτε παράβασης του Π.Δ. 259/98 (άρ. 4, 5, 6 και 8).
3. Έλεγχος μεταδοτικών σπογγωδών εγκεφαλοπαθειών (Μ.Σ.Ε.) (Υπόδειγμα 2 – σημεία 21–24 – απαίτηση Η.4): Στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, αφού προηγηθεί ενημέρωση από τον επόπτη κυκλοφορίας ζωοτροφών και την αρμόδια κτηνιατρική αρχή στα πλαίσια του διοικητικού ελέγχου για την τήρηση των σχετικών απαιτήσεων του Καν. (ΕΚ) 999/2001, ελέγχονται οι χορηγούμενες ζωοτροφές, η κοινοποίηση στην αρμόδια κτηνιατρική αρχή των θανάτων βοοειδών άνω των 24 μηνών και προβάτων άνω των 12 μηνών, η τήρηση σχετικών

υγειονομικών μέτρων που ενδεχομένως έχουν υποβληθεί, και η τήρηση των σχετικών απαιτήσεων κατά την εμπορία ή διακίνηση ζώντων ζώων, σπέρματος, ωαρίων ή εμβρύων.

4. Έλεγχος κοινοποίησης ασθενειών (Υπόδειγμα 2 – σημεία 25–27 – απαιτήσεις Θ 1-3): Στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, αφού προηγηθεί σχετική ενημέρωση από την αρμόδια κτηνιατρική αρχή στα πλαίσια του διοικητικού ελέγχου, ελέγχεται η ύπαρξη ή υποψία κρουσμάτων αφθώδους ή καταρροϊκού πυρετού καθώς και των λοιπών νόσων της παρ. 2 του άρ. 8 της ΚΥΑ 262385/21.4.10 (πανώλους των βοοειδών, πανώλους των μικρών μηρυκαστικών, φυσαλιδώδους νόσου των χοίρων, επιζωοτικής αιμορραγικής νόσου των ελαφιών, ευλογιάς των αιγοπροβάτων, φυσαλιδώδους στοματίτιδας, πολιοεγκεφαλίτιδας του χοίρου, οζώδους δερματίτιδας και νόσου της κοιλάδας του RIFT) και η έγκαιρη κοινοποίησή τους στις κτηνιατρικές αρχές. Επίσης σε περίπτωση επιβολής υγειονομικών μέτρων από την αρμόδια κτηνιατρική αρχή, εξετάζεται η τήρησή τους.
5. Έλεγχος ασφάλειας τροφίμων (Υπόδειγμα 1 – σημεία 1–26 – απαίτηση Η.3): Ανάλογα με το είδος της εκμετάλλευσης, ελέγχεται η συνεργασία με τις αρχές σε περίπτωση διαπίστωσης ή υπόνοιας διατροφικού κινδύνου, η διαχείριση των αποβλήτων, οι διαδικασίες πρόληψης ζωνοδόσων και ζωοαθροπονόσων, η ορθή χρήση κτηνιατρικών φαρμάκων και η τήρηση του μητρώου φαρμακευτικής αγωγής, οι διαδικασίες και οι εγκαταστάσεις άμελης, η συντήρηση του γάλακτος και των αυγών, η τήρηση αρχείων για τις εισερχόμενες ζωοτροφές και τα χρησιμοποιούμενα γεωργικά εφόδια, τα εξερχόμενα προϊόντα, τις εργαστηριακές εξετάσεις των προϊόντων και των ζώων.

VIII. ΣΗΜΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ «ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ»

Έλεγχος συνθηκών διαβίωσης των ζώων (Υπόδειγμα 2 – σημεία 28–47 – απαιτήσεις Ι.1-3): Ανάλογα με το είδος των εκτρεφόμενων ζώων, ελέγχεται η τήρηση των διατάξεων που περιλαμβάνονται στην ενότητα Α. VII.

IX. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ

Σε περίπτωση διαπίστωσης παραβάσεων αυτές θα πρέπει να αξιολογηθούν υποχρεωτικά ως προς την έκταση, τη σοβαρότητα και τη μονιμότητά τους, καθώς και να διευκρινιστεί αν διαπράχθηκαν από πρόθεση. Η αξιολόγηση πραγματοποιείται χωριστά για κάθε παράβαση, με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές που περιέχονται στους πίνακες που ακολουθούν κατ'αντιστοιχία των δύο υποδειγμάτων εκθέσεων ελέγχων, οι οποίες δεν είναι απόλυτα δεσμευτικές, επιφυλασσομένης της αιτιολογημένης τεχνικής κρίσης των ελεγκτών:

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 1

Τομέας / Απαίτηση	Σοβαρότητα			Έκταση			Μονιμότητα	
	Λίγο	Μέτριο	Πολύ	Χωρίς αποτέλεσμα	Εντός εκμετάλλευσης	Εκτός εκμετάλλευσης	Ναι	Όχι
A. Διάβρωση εδάφους								
1. Απουσία φυτοκάλυψης σε αροτραίες εκτάσεις με κλίση > 10% κατά την περίοδο των βροχών		M			Περιορίζεται στα αγροτεμάχια της εκμετάλλευσης	Επεκτείνεται εκτός της εκμετάλλευσης	Εφόσον έχει επέλθει ήδη διάβρωση	Έδαφος σε καλή κατάσταση (δεν έχει προκληθεί διάβρωση)
2. Μη άροση κατά τις ισοϋψείς ή άρδευση με κατάκλιση σε αγροτεμάχια με κλίση > 10%		M			Περιορίζεται στα αγροτεμάχια της εκμετάλλευσης	Επεκτείνεται εκτός της εκμετάλλευσης	Εφόσον έχει επέλθει ήδη διάβρωση	Έδαφος σε καλή κατάσταση (δεν έχει προκληθεί διάβρωση)
3. Καταστροφή αναβαθμίδων, ξερολιθιών, αναχωμάτων ή φυσικών πρανών στα όρια αγροτεμαχίων			Π		Περιορίζεται στα αγροτεμάχια της εκμετάλλευσης	Επεκτείνεται εκτός της εκμετάλλευσης	Εφόσον έχει επέλθει ήδη διάβρωση	Έδαφος σε καλή κατάσταση (δεν έχει προκληθεί διάβρωση)

Τομέας / Απαίτηση	Σοβαρότητα			Έκταση			Μονιμότητα	
	Λίγο	Μέτριο	Πολύ	Χωρίς αποτέλεσμα	Εντός εκμετάλλευσης	Εκτός εκμετάλλευσης	Ναι	Όχι
Β. Οργανική ύλη εδάφους								
1. Μη καλλιέργεια ψυχανθών στο 20% των αροτραίων εκτάσεων για <3 διαφορετικές καλλιεργητικές ομάδες (ήσσονος:)	Λ			ΧΑ				Ο
2. Μη ορθή διαχείριση υπολειμμάτων καλλιεργειών (καλαμιά – κλαδέματα)			Π		Περιορίζεται στα αγροτεμάχια της εκμετάλλευσης	Εφόσον προκαλέσει πυρκαγιά μετά από καύση		Ο
Γ. Δομή εδάφους								
1. Μηχανική καταργασία παγωμένου ή πλημμυρισμένου εδάφους			Π		ΕΝΤΟΣ		Ν	
Δ. Ελάχιστο επίπεδο συντήρησης								
1. Μη τήρηση ελάχιστης πυκνότητας βόσκησης (0,2 MMZ ανά εκτάριο)		Μ			Όταν είναι ο μοναδικός χρήστης του βοσκότοπου	Όταν χρησιμοποιείται κοινόχρηστος βοσκότοπος		Ο
2α. Μη τήρηση μέγιστης πυκνότητας βόσκησης (3MMZ ανά εκτάριο)		Μ			Όταν είναι ο μοναδικός χρήστης του βοσκότοπου	Όταν χρησιμοποιείται κοινόχρηστος βοσκότοπος		Ο
2β. Άρση βοσκότοπων			Π		Όταν είναι ο μοναδικός χρήστης του βοσκότοπου	Όταν χρησιμοποιείται κοινόχρηστος βοσκότοπος		Ο
3. Μη διατήρηση χαρακτηριστικών του τοπίου (φυτοφράκτες – υδατοσυλλογές – δενδροστοιχίες)		Ανάλογα με το μέγεθος των βλαβών που διαπιστώθηκαν και την επίπτωσή τους στο αγροτικό τοπίο			Εφ' όσον τα μη διατηρηθέντα χαρακτηριστικά του τοπίου περιλαμβάνονταν αποκλειστικά στην υπό έλεγχο εκμετάλλευση	Εφ' όσον οι μη διατηρηθέντες φυτοφράκτες και οι δενδροστοιχίες αποτελούσαν συνιδιόκτητο όριο με γειτονική εκμετάλλευση, ή οι υδατοσυλλογές εκτείνονταν και σε γειτονική εκμετάλλευση	Εφ' όσον καταστράφηκαν πλήρως φυτοφράκτες ή δενδροστοιχίες ή τμήμα αυτών (μεμονωμένοι θάμνοι ή δένδρα)	Εφ' όσον αποξηράνθηκαν υδατοσυλλογές
4. Επέκταση ανεπιθύμητης βλάστησης – Κακή κατάσταση αγροτεμαχίου		Μ			ΕΝΤΟΣ			Ο
Ε. Άρδευση								
1. Μη τήρηση των διαδικασιών έγκρισης για τη χρήση των υδάτων για άρδευση		Μη ύπαρξη βεβαίωσης Ο.Ε.Β.	Παράνομη υδροληψία	Μη ύπαρξη βεβαίωσης Ο.Ε.Β.	Παράνομη υδροληψία		Παράνομη υδροληψία	Μη ύπαρξη βεβαίωσης Ο.Ε.Β.
ΣΤ. Περιβάλλον								
1α. Μη ενσωμάτωση κοκκοδών αγροχημικών		Μ				ΕΚΤΟΣ	Ν	
1β. Καταστροφή αυτοφούσ βλάστησης στα όρια αγροτεμαχίων με υδάτινους αποδέκτες ή δρόμους		Μ			ΕΝΤΟΣ			Ο- ΣΥΣΤΑΣΗ
2α. Μη τήρηση όρων εφαρμογής λιπασμάτων, εδαφοβελτιωτικών ή φυτοπροστατευτικών προϊόντων			Π		ΕΝΤΟΣ			Ο
2β. Έκλυση ψεκαστικών σε απόσταση <30 m από γεώτρηση, τάφρο ή υδατοσυλλογή			Π			ΕΚΤΟΣ	Ν	
2γ. Καθαρισμός βλάστησης αρδευτικών δικτύων με ακατάλληλα σκευάσματα ή χωρίς έγκριση			Π			ΕΚΤΟΣ	Ν	
2δ. Μη καθορισμός χώρου συγκέντρωσης απορριμμάτων – μη αποκομιδή συσκευασιών αγροχημικών			Π		ΕΝΤΟΣ			Ο
2ε. Μη διατήρηση εγκαταστάσεων σε καλή κατάσταση για την αποφυγή διαρροής ρυπαντών			Π		ΚΡΙΣΗ ΕΛΕΓΚΤΗ			Ο- ΣΥΣΤΑΣΗ
3. Χρήση λυματολάσπης χωρίς άδεια ή χωρίς τήρηση των όρων της άδειας			Π		ΕΝΤΟΣ			Ο- ΣΥΣΤΑΣΗ
4α. Διάθεση υγρών αποβλήτων ή οργανικής κοπριάς σε εδάφη με κλίση >8%		Μ				ΕΚΤΟΣ		Ο
4β. Μη ορθή διαχείριση στερεών και υγρών κτηνοτροφικών αποβλήτων		Μ				ΕΚΤΟΣ		Ο

Τομέας / Απαίτηση	Σοβαρότητα			Έκταση			Μονιμότητα	
	Λίγο	Μέτριο	Πολύ	Χωρίς αποτέλεσμα	Εντός εκμετάλλευσης	Εκτός εκμετάλλευσης	Ναι	Όχι
4γ. Μη τήρηση ανώτατου ορίου προσθήκης αζώτου (17 κιλιά / στρέμμα) από κοπριά στο έδαφος		M				ΕΚΤΟΣ		O
4δ. Μη τήρηση ελάχιστων αποστάσεων από υδάτινα στοιχεία για την εφαρμογή υγρών αποβλήτων			Π			ΕΚΤΟΣ		O
4ε. Μη τήρηση προγραμματίων δράσης κατά της νιτρορύπανσης εντός ευρὸςβλῆτων ζωνών			Π			ΕΚΤΟΣ		O
4στ. Χρήση αζωτούχων λιπασμάτων σε απόσταση < 2m από υδάτινα στοιχεία ή < 6m για κλίση > 8%			Π			ΕΚΤΟΣ		O
5α. Μη τήρηση διαχειριστικών σχεδίων ή μέτρων περιοχών Δικτύου Φύση 2000 (Natura)			Π		ΕΝΤΟΣ			O
5β. Κοπή, εκρίζωση, καταστροφή ή διακίνηση φυτών των ειδών του Παρ. 4 της ΚΥΑ 33318/98			Π			ΕΚΤΟΣ	N	
5γ. Καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένων οργανισμών			Π			ΕΚΤΟΣ	N	
5δ. Καλλιέργεια ξενικών προς την περιοχή ειδών χωρίς σχετική άδεια		M				ΕΚΤΟΣ	N	
5ε. Ρύπανση από συγκέντρωση κοπριάς		M				ΕΚΤΟΣ		O
5στ. Βόσκηση νησίδων φυσικής βλάστησης κατά την περίοδο 1 ^η Μαρτίου έως 31 ^η Αυγούστου			Π			ΕΚΤΟΣ	N	
5ζ. Μη απαγόρευση θήρας σε συγκεκριμένες καλλιέργειες		M				ΕΚΤΟΣ	N	
5η. Μη διατήρηση φυσικών υδατοσυλλογών	Λ				ΕΝΤΟΣ			O
5θ. Θερσίμος από το εξωτερικό προς το κέντρο του αγροτεμαχίου	Λ					ΕΚΤΟΣ	N	
H.1. Χρήση φυτοπροστατευτικών								
Μη ορθή αποθήκευση φυτοπροστατευτικών προϊόντων	Κατά την κρίση του ελεγκτή, ανάλογα με τη βαρύτητα των συνεπειών και την τοξικότητα των σκευασμάτων.				Περιορίζεται στα αγροτεμάχια της εκμετάλλευσης	Έχει ως συνέπεια τη ρύπανση του υδροφόρου ορίζοντα, γειτονικών αγροτεμαχίων ή παραγόμενων προϊόντων.		O
Ακαταλληλότητα ή μη συντήρηση του εξοπλισμού εφαρμογής φυτοπροστατευτικών	Κατά την κρίση του ελεγκτή, ανάλογα με τη βαρύτητα των συνεπειών και την κατάσταση του εξοπλισμού			Εφ' όσον δεν εφαρμόστηκαν φυτοπροστατευτικά το τρέχον έτος	Εφ' όσον ο κίνδυνος ρύπανσης περιορίζεται στα αγροτεμάχια της εκμετάλλευσης	Εφ' όσον προκύπτει κίνδυνος ρύπανσης του υδροφόρου ορίζοντα, γειτονικών αγροτεμαχίων ή παραγόμενων προϊόντων.		O
Απουσία προστατευτικών μέσων (μάσκα, φόρμα, γάντια, μπότες) ενώ γίνεται χρήση φυτοπροστατευτικών	Λ				ΕΝΤΟΣ			O
Άγνοια ή μη ορθή εφαρμογή οδηγιών χρήσης ευρεθέντων ή καταγραφέντων φυτοπροστατευτικών		Κατά την κρίση του ελεγκτή, ανάλογα με τη βαρύτητα των συνεπειών και την τοξικότητα των σκευασμάτων.			Εφ' όσον ο κίνδυνος ρύπανσης περιορίζεται στα αγροτεμάχια της εκμετάλλευσης	Εφ' όσον προκύπτει κίνδυνος ρύπανσης του υδροφόρου ορίζοντα, γειτονικών αγροτεμαχίων ή παραγόμενων προϊόντων.		O
H.3. Ασφάλεια τροφίμων								
Σημεία 1- 2 και 13			Π			ΕΚΤΟΣ	N	
Σημεία 3 - 7, 10, 12, 14, 16 και 22	Λ			ΧΑ				O
Σημείο 8			Π		Εφ' όσον δεν είχαν ως αποτέλεσμα την έξοδο από την εκμετάλλευση μη κανονικών ή ύποπτων προϊόντων	Εφ' όσον είχαν ως αποτέλεσμα την έξοδο από την εκμετάλλευση μη κανονικών ή ύποπτων προϊόντων	Εφ' όσον είχαν ως αποτέλεσμα την έξοδο από την εκμετάλλευση μη κανονικών ή ύποπτων προϊόντων	Εφ' όσον δεν είχαν ως αποτέλεσμα την εκμετάλλευση μη κανονικών ή ύποπτων προϊόντων
Σημείο 9			Π		ΕΝΤΟΣ		Εφ' όσον είχε ως αποτέλεσμα τη μετάδοση ασθενειών	Εφ' όσον δεν είχε ως αποτέλεσμα τη μετάδοση ασθενειών

Τομέας / Απαίτηση	Σοβαρότητα			Έκταση			Μονιμότητα	
	Λίγο	Μέτριο	Πολύ	Χωρίς αποτέλεσμα	Εντός εκμετάλλευσης	Εκτός εκμετάλλευσης	Ναι	Όχι
Σημείο 11		Ανάλογα με την επικινδυνότητα των προσθέτων για τη δημόσια υγεία			Εφ' όσον δεν είχαν ως αποτέλεσμα την έξοδο από την εκμετάλλευση μη κανονικών ή ύποπτων προϊόντων	Εφ' όσον είχαν ως αποτέλεσμα την έξοδο από την εκμετάλλευση μη κανονικών ή ύποπτων προϊόντων	Εφ' όσον είχαν ως αποτέλεσμα την έξοδο από την εκμετάλλευση μη κανονικών ή ύποπτων προϊόντων	Εφ' όσον δεν είχαν ως αποτέλεσμα την έξοδο από την εκμετάλλευση μη κανονικών ή ύποπτων προϊόντων
Σημείο 15		Ανάλογα με την επικινδυνότητα των πρόσθετων φαρμακευτικών ουσιών για τη δημόσια υγεία			Εφ' όσον δεν είχαν ως αποτέλεσμα την έξοδο από την εκμετάλλευση μη κανονικών ή ύποπτων προϊόντων	Εφ' όσον είχαν ως αποτέλεσμα την έξοδο από την εκμετάλλευση μη κανονικών ή ύποπτων προϊόντων	Ο	
Σημείο 17	Λ					ΕΚΤΟΣ		Ο
Σημεία 18 και 19			Π		Εφ' όσον δεν είχαν ως αποτέλεσμα την έξοδο από την εκμετάλλευση μη κανονικού ή ύποπτου γάλακτος	Εφ' όσον είχαν ως αποτέλεσμα την έξοδο από την εκμετάλλευση μη κανονικού ή ύποπτου γάλακτος	Εφ' όσον είχαν ως αποτέλεσμα την έξοδο από την εκμετάλλευση μη κανονικού ή ύποπτου γάλακτος	Εφ' όσον δεν είχαν ως αποτέλεσμα την έξοδο από την εκμετάλλευση μη κανονικού ή ύποπτου γάλακτος
Σημεία 20-21 και 23-26			Π			ΕΚΤΟΣ	Ν	

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 2

Τομέας / Απαίτηση	Σοβαρότητα			Έκταση			Μονιμότητα	
	Λίγο	Μέτριο	Πολύ	Χωρίς αποτέλεσμα	Εντός εκμετάλλευσης	Εκτός εκμετάλλευσης	Ναι	Όχι
Z.1. Σήμανση και καταγραφή χοίρων								
1. Μη ύπαρξη μητρώου χοιροτροφικής εκμετάλλευσης			Π			ΕΚΤΟΣ	Ν	
2. Μη ορθή ενημέρωση του μητρώου ως προς τις μεταβολές των ζώων			Π		ΕΝΤΟΣ χωρίς μετακίνηση	ΕΚΤΟΣ με μετακίνηση		Ο
3. Μη ύπαρξη δικαιολογητικών που να υποστηρίζουν τις μεταβολές του μητρώου			Π		ΕΝΤΟΣ χωρίς μετακίνηση	ΕΚΤΟΣ με μετακίνηση		Ο
4. Ασυμφωνία καταμετρηθέντων ζώων με τα αναγραφόμενα στο μητρώο	Απόκλιση έως 10% των καταμετρηθέντων	Απόκλιση άνω του 10% και έως 20% των καταμετρηθέντων	Απόκλιση άνω του 20% των καταμετρηθέντων	Απόκλιση έως 20% των καταμετρηθέντων	Απόκλιση άνω του 20% των καταμετρηθέντων			Ο
5. Μη ύπαρξη αποθέματος ενωτίων για τη σήμανση των εξερχόμενων ζώων			Π		ΕΝΤΟΣ χωρίς μετακίνηση	ΕΚΤΟΣ με μετακίνηση		Ο
6. Μη ορθή καταχώρηση της διαχείρισης του αποθέματος ενωτίων στο μητρώο	Λ			ΧΑ				Ο
7. Μη ύπαρξη δικαιολογητικών έγκρισης και αγοράς ενωτίων	Λ				ΕΝΤΟΣ χωρίς μετακίνηση	ΕΚΤΟΣ με μετακίνηση		Ο
Z.3. Σήμανση και καταγραφή αιγοπροβάτων								
8. Μη ύπαρξη μητρώου αιγοπροβατοτροφικής εκμετάλλευσης			Π			ΕΚΤΟΣ	Ν	
9. Μη ορθή ενημέρωση του μητρώου ως προς τις μεταβολές των ζώων			Π		ΕΝΤΟΣ χωρίς μετακίνηση	ΕΚΤΟΣ με μετακίνηση		Ο
10. Μη ύπαρξη δικαιολογητικών που να υποστηρίζουν τις μεταβολές του μητρώου			Π		ΕΝΤΟΣ χωρίς μετακίνηση	ΕΚΤΟΣ με μετακίνηση		Ο
11. Ασυμφωνία καταμετρηθέντων ζώων με τα αναγραφόμενα στο μητρώο	Απόκλιση έως 10% των καταμετρηθέντων	Απόκλιση άνω του 10% και έως 20% των καταμετρηθέντων	Απόκλιση άνω του 20% των καταμετρηθέντων	Απόκλιση έως 20% των καταμετρηθέντων	Απόκλιση άνω του 20% των καταμετρηθέντων			Ο
12. Ύπαρξη ζώων με ένα ενώτιο (ήσσονος για <20%)	Λ			ΧΑ				Ο
13. Ύπαρξη ζώων χωρίς ενώτια			Π		ΕΝΤΟΣ χωρίς μετακίνηση	ΕΚΤΟΣ με μετακίνηση	Ν με μετακίνηση ζώου	Ο χωρίς μετακίνηση

Τομέας / Απαίτηση	Σοβαρότητα			Έκταση			Μονιμότητα	
	Λίγο	Μέτριο	Πολύ	Χωρίς αποτέλεσμα	Εντός εκμετάλλευσης	Εκτός εκμετάλλευσης	Ναι	Όχι
14. Μη ύπαρξη αποθέματος ενωτίων			Π		ΕΝΤΟΣ χωρίς μετακίνηση	ΕΚΤΟΣ με μετακίνηση		Ο
15. Μη ορθή καταχώρηση της διαχείρισης του αποθέματος ενωτίων στο μητρώο	Λ			ΧΑ				Ο
16. Μη ύπαρξη δικαιολογητικών έγκρισης και αγοράς ενωτίων	Λ				ΕΝΤΟΣ χωρίς μετακίνηση	ΕΚΤΟΣ με μετακίνηση		Ο
17. Μη πραγματοποιήση απογραφής ζωικού κεφαλαίου	Λ			ΧΑ				Ο
18. Μη εμπρόθεσμη δήλωση αποτελεσμάτων απογραφής	Λ			ΧΑ				Ο
19. Μετακίνηση ζώων χωρίς ορθή τήρηση υγειονομικών πιστοποιητικών	Λ					ΕΚΤΟΣ	Ν	
Η.2. Χρήση ορμονών, θυροστατικών, β-αγωνιστών (Σημείο 20)			Π		Εφ' όσον δεν έγινε χορήγηση σε ζώα που παράγουν τρόφιμα.	Εφ' όσον έγινε χορήγηση σε ζώα που παράγουν τρόφιμα.	Εφ' όσον έγινε χορήγηση σε ζώα που παράγουν τρόφιμα.	Εφ' όσον δεν έγινε χορήγηση σε ζώα που παράγουν τρόφιμα.
Η.4. Πρόληψη μεταδοτικών σπογγωδών εγκεφαλοπαθειών								
Σημείο 21			Π		Εφ' όσον τα ζώα δεν εξήλθαν της εκμετάλλευσης για ζωή ή σφαγή	Εφ' όσον τα ζώα εξήλθαν της εκμετάλλευσης για ζωή ή σφαγή	Ν	
Σημεία 22 - 24			Π			ΕΚΤΟΣ	Ν	
Θ.1-3. Κοινοποίηση ασθενειών (Σημεία 25 – 27)			Π			ΕΚΤΟΣ	Ν	
Ι.1-3. Συνθήκες διαβίωσης των ζώων								
Σημεία 28 – 30, 34, 35, 41 και 45	Ανάλογα με την προκαλούμενη ταλαιπωρία ή βλάβη των ζώων				ΕΝΤΟΣ		Ν	
Σημεία 31 και 42	Ανάλογα με την προκαλούμενη ταλαιπωρία ή βλάβη των ζώων				Εφ' όσον δεν επηρεάζεται η υγιεινή των ζώων που εξέρχονται της εκμετάλλευσης	Εφ' όσον επηρεάζεται η υγιεινή των ζώων που εξέρχονται της εκμετάλλευσης		Ο
Σημεία 32 και 36			Π		ΕΝΤΟΣ			Ο
Σημεία 33 και 38	Ανάλογα με την προκαλούμενη ταλαιπωρία ή βλάβη των ζώων				ΕΝΤΟΣ			Ο
Σημεία 37 και 39	Λ			ΧΑ				Ο
Σημείο 40			Π		Εφ' όσον δεν εξήλθαν της εκμετάλλευσης ζώα με βλάβες ή μετά από αντικανονική χρήση ηρεμιστικών	Εφ' όσον εξήλθαν της εκμετάλλευσης ζώα με βλάβες ή μετά από αντικανονική χρήση ηρεμιστικών	Εφ' όσον προκλήθηκαν μόνιμες βλάβες στα ζώα ή οδηγήθηκαν για σφαγή μετά από αντικανονική χρήση ηρεμιστικών	Εφ' όσον δεν προκλήθηκαν μόνιμες βλάβες στα ζώα και δεν οδηγήθηκαν για σφαγή μετά από αντικανονική χρήση ηρεμιστικών
Σημείο 43		Ανάλογα με την προκαλούμενη ταλαιπωρία ή βλάβη των ζώων			Εφ' όσον δεν επηρεάζεται η υγιεινή των ζώων που εξέρχονται της εκμετάλλευσης	Εφ' όσον επηρεάζεται η υγιεινή των ζώων που εξέρχονται της εκμετάλλευσης		Ο
Σημείο 44	Ανάλογα με την προκαλούμενη ταλαιπωρία, βλάβη ή κίνδυνο των ζώων				ΕΝΤΟΣ			Ο
Σημείο 46	Ανάλογα με την προκαλούμενη ταλαιπωρία ή βλάβη και την επικινδυνότητα των ουσιών				Εφ' όσον δεν εξέρχονται της εκμετάλλευσης ζώα στα οποία έχουν χορηγηθεί αντικανονικές ουσίες	Εφ' όσον εξέρχονται της εκμετάλλευσης ζώα στα οποία έχουν χορηγηθεί αντικανονικές ουσίες		Ο
Σημείο 47			Π		Εφ' όσον δεν επηρεάζεται η κατάσταση των ζώων που εξέρχονται της εκμετάλλευσης	Εφ' όσον επηρεάζεται η κατάσταση των ζώων που εξέρχονται της εκμετάλλευσης	Εφ' όσον προκλήθηκαν μόνιμες βλάβες στα ζώα	Εφ' όσον δεν προκλήθηκαν μόνιμες βλάβες στα ζώα

Τομέας / Απαίτηση	Σοβαρότητα			Έκταση			Μονιμότητα	
	Λίγο	Μέτριο	Πολύ	Χωρίς αποτέλεσμα	Εντός εκμετάλλευσης	Εκτός εκμετάλλευσης	Ναι	Όχι
Z.2. Σήμανση και καταγραφή βοοειδών								
48. Μη υποβολή δήλωσης έναρξης λειτουργίας εκμετάλλευσης	Λ				ΕΝΤΟΣ χωρίς μετακίνηση	ΕΚΤΟΣ με μετακίνηση	N με μετακίνηση ζώου ή με την πάροδο μήνα από την έναρξη	O χωρίς μετακίνηση και πριν την πάροδο μήνα
49. Μη ύπαρξη Χειρόγραφου Μητρώου Εκμετάλλευσης (X.M.E.)			Π			ΕΚΤΟΣ	N	
50. Μη τήρηση αρχείου εγγράφων για τις κινήσεις των ζώων			Π	XA				O
51. Μη ύπαρξη δικαιολογητικών έγκρισης και αγοράς ενωτίων	Λ				ΕΝΤΟΣ χωρίς μετακίνηση	ΕΚΤΟΣ με μετακίνηση	N με μετακίνηση ζώου	O χωρίς μετακίνηση
52. Μη ύπαρξη αποθέματος ενωτίων	Λ				ΕΝΤΟΣ χωρίς μετακίνηση	ΕΚΤΟΣ με μετακίνηση	N με μετακίνηση ζώου	O χωρίς μετακίνηση
53. Αντικατάσταση ενωτίων χωρίς έγκριση και καταγραφή τους στο μητρώο - παραποίηση σήμανσης			Π		ΕΝΤΟΣ χωρίς μετακίνηση	ΕΚΤΟΣ με μετακίνηση	N με μετακίνηση ζώου	O χωρίς μετακίνηση
54. Ύπαρξη ζώων με ένα ενώτιο (ήσσονος για <20%)	Λ			XA				O
55. Ύπαρξη ζώων χωρίς ενώτια			Π		ΕΝΤΟΣ χωρίς μετακίνηση	ΕΚΤΟΣ με μετακίνηση	N με μετακίνηση ζώου	O χωρίς μετακίνηση
56. Ύπαρξη ζώων χωρίς διαβατήριο	Λ				ΕΝΤΟΣ χωρίς μετακίνηση	ΕΚΤΟΣ με μετακίνηση	N με μετακίνηση ζώου	O χωρίς μετακίνηση
57-58. Μη δήλωση μεταβολών	Λ				ΕΝΤΟΣ χωρίς μετακίνηση	ΕΚΤΟΣ με μετακίνηση	N με μετακίνηση ζώου	O χωρίς μετακίνηση
59-60. Μη τήρηση μητρώου			Π		ΕΝΤΟΣ χωρίς μετακίνηση	ΕΚΤΟΣ με μετακίνηση	N με μετακίνηση ζώου	O χωρίς μετακίνηση

Σε περίπτωση που οι ελεγκτές κρίνουν σκόπιμο να παρεκκλίνουν από την προβλεπόμενη αξιολόγηση, αιτιολογούν την αξιολόγησή τους στις παρατηρήσεις του φύλλου ελέγχου.

X. ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΦΥΛΛΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ

Σε περίπτωση που ελέγχονται εκμεταλλεύσεις στις οποίες δεν εκτρέφονται ζώα θα συμπληρώνεται μόνο το συνημμένο Υπόδειγμα 1, το οποίο σκόπιμο είναι να αναπαράγεται σε ένα φύλλο A4 διπλής όψευς. Στον πρώτο πίνακα θα συμπληρώνονται τα ζητούμενα στοιχεία του ελεγχόμενου και του αντιπροσώπου αν υπάρχει, καθώς και τα στοιχεία που αφορούν το επίπεδο, την υπηρεσία και τις ημερομηνίες προειδοποίησης και λήξης του ελέγχου. Στο δεύτερο πίνακα θα σημειώνεται με X στην πρώτη κενή στήλη, η διαπίστωση των αντίστοιχων παραβάσεων. Εφ' όσον διαπιστώνεται παράβαση, θα πρέπει στη δεύτερη κενή στήλη να συμπληρώνεται ένας αύξων αριθμός παραπομπής για την περιγραφή της παράβασης στη δεύτερη σελίδα του υποδείγματος ή στο προσάρτημα, αν οι παραβάσεις υπερβαίνουν τις τέσσερις. Στην τρίτη κενή στήλη θα σημειώνονται με X οι παραβάσεις που πραγματοποιήθηκαν εκ προθέσεως, οι οποίες συνεπάγονται ελάχιστη κύρωση 20% επί των ενισχύσεων του ελεγχόμενου. Η τέταρτη κενή στήλη θα σημειώνεται εφ' όσον οι παραβάσεις κρίνονται μόνιμες, δηλαδή έχουν διαρκή χαρακτήρα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στους πίνακες αξιολόγησης της προηγούμενης ενότητας. Υποχρεωτικά για κάθε σημειωθείσα παράβαση, θα πρέπει να σημειώνεται μία εκ των τριών στηλών που αφορούν τη σοβαρότητα και μία εκ των τριών στηλών που αφορούν την έκταση των παραβάσεων, σύμφωνα πάντα με τα προβλεπόμενα στους πίνακες αξιολόγησης. Για διευκόλυνση των ελεγκτών έχουν σκιαστεί τα κελιά των στηλών που αφορούν την αξιολόγηση, τα οποία δεν προβλέπεται με βάση τους πίνακες της προηγούμενης ενότητας, να συμπληρωθούν για τις αντίστοιχες παραβάσεις. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, που οι ελεγκτές κρίνουν σκόπιμο να παρεκκλίνουν από την

προβλεπόμενη αξιολόγηση, μπορούν να σημειώσουν και τα σκιασμένα κελιά, θα πρέπει όμως να αιτιολογούν την αξιολόγησή τους στην περιγραφή της συγκεκριμένης παράβασης ή το πεδίο παρατηρήσεων – παραπομπών του υποδείγματος. Επισημαίνεται ότι η ύπαρξη των **δύο τελευταίων** παραβάσεων της απαίτησης ΣΤ.4 ελέγχεται μόνο στις περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως ζώνες ευπρόσβλητες στη νιτρορύπανση, ενώ η ύπαρξη των **έξι πρώτων** παραβάσεων της απαίτησης ΣΤ.5 ελέγχεται μόνο στις περιοχές του Δικτύου Φύση 2000 (Natura). **Είναι απολύτως απαραίτητο να σημειώνονται τα πεδία «ΝΑΙ ( )» ή «ΟΧΙ ( )», όπου υπάρχει αντίστοιχη ερώτηση.** Στον τρίτο πίνακα του υποδείγματος (2^η σελίδα) σημειώνονται πιθανές περιπτώσεις παρεμπόδισης του ελέγχου, οι οποίες συνεπάγονται τον αποκλεισμό του ελεγχόμενου από κάθε ενίσχυση για το τρέχον έτος. **Στον τέταρτο πίνακα σημειώνονται υποχρεωτικά οι 13ψήφιοι κωδικοί των αγροτεμαχίων που ελέγχθηκαν επιτόπια, τα οποία δεν μπορούν να είναι λιγότερα από το 50% όσων περιλαμβάνονται στην αίτηση.** Σε περίπτωση που ελέγχθηκε το σύνολο των αγροτεμαχίων, αυτό αναγράφεται στο συγκεκριμένο πίνακα χωρίς να χρειάζεται να καταγραφούν οι κωδικοί. Στον πέμπτο πίνακα συμπληρώνεται η περιγραφή των παραβάσεων κατ' αντιστοιχία με τον αριθμό παραπομπής που σημειώθηκε στη δεύτερη κενή στήλη του δεύτερου πίνακα και στη γραμμή της περιγραφόμενης παράβασης. Αναγράφεται ο 13ψήφιος κωδικός αριθμός με τον οποίο δηλώθηκαν στην Αίτηση Ενιαίας Ενίσχυσης τα αγροτεμάχια ή οι σταυλικές εγκαταστάσεις όπου διαπιστώθηκε η παράβαση και σημειώνεται το πεδίο «Ήσσοнос σημασίας», αυστηρά και μόνο για τις τρεις περιπτώσεις που αναφέρονται παρακάτω στην ενότητα Γ.Ι. Ακολούθως γίνεται λεπτομερής περιγραφή της παράβασης και περιγράφονται αναλυτικά τα απαιτούμενα διορθωτικά μέτρα, τα οποία πρέπει να υλοποιήσει ο ελεγχόμενος μέχρι τις 15.5.11. Σε περίπτωση που δεν επαρκούν οι υπάρχουσες γραμμές, γίνεται παραπομπή για να συνεχιστεί η περιγραφή των παραβάσεων ή των προτεινόμενων διορθωτικών μέτρων, είτε στο πεδίο «Παρατηρήσεις ελεγκτών - παραπομπές», είτε σε ένα εκ των αντίστοιχων πεδίων του προσαρτήματος, στο πεδίο «α/α» του οποίου θα πρέπει να αναγραφεί ο ίδιος αύξων αριθμός και ακολούθως η ένδειξη «συνέχεια». Δίνεται η δυνατότητα στον ελεγχόμενο ή τον αντιπρόσωπό του να καταγράψουν τις παρατηρήσεις τους στο σχετικό πεδίο και ακολούθως το υπόδειγμα υπογράφεται από τους ελεγκτές και τον ελεγχόμενο ή τον αντιπρόσωπό του. Εφ' όσον διαπιστώθηκαν παραβάσεις, είναι απολύτως απαραίτητο ο ελεγχόμενος ή ο αντιπρόσωπός του, να λάβει αντίγραφο του αντίστοιχου υποδείγματος και να υπογράψει επ' αυτού για την παραλαβή. **Συνιστάται η αναπαραγωγή των υποδειγμάτων σε φωτοαντίγραφα διπλής όψεως, προκειμένου να είναι δυνατή η απ' ευθείας συμπλήρωση του αντιγράφου με τη χρήση καρμπόν, ώστε αυτό να επιδίδεται άμεσα και ενυπόγραφα στον ελεγχόμενο.** Η διαδικασία αυτή είναι απολύτως απαραίτητη προκειμένου να μην εφαρμοσθούν κυρώσεις για ήσσοнос σημασίας παραβάσεις και να μην παρακρατηθούν για το τρέχον έτος, ποσά κυρώσεων μικρότερα των 100€. Αν για οποιονδήποτε λόγο δεν είναι δυνατή η χορήγηση αντιγράφου κατά τον έλεγχο, θα πρέπει αυτό να αναπαράγεται το συντομότερο δυνατό και είτε να καλείται ο ελεγχόμενος να το παραλάβει ενυπόγραφα, είτε να του ταχυδρομείται επί αποδείξει.

Σε περίπτωση που ελέγχονται εκμεταλλεύσεις στις οποίες εκτρέφονται ζώα, θα συμπληρώνεται επιπλέον του υποδείγματος 1 και το υπόδειγμα 2, τηρουμένων των οδηγιών που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο για το υπόδειγμα 1.

Γ. ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΥΡΩΣΕΩΝ

Ι. ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Μετά την ολοκλήρωση των επιτόπιων διοικητικών και εργαστηριακών ελέγχων, καθώς και την εκδίκαση των ενστάσεων συμπληρώνεται το συνημμένο συγκεντρωτικό καταχωρητικό έντυπο ως ακολούθως:

Στον πρώτο πίνακα του εντύπου, συμπληρώνονται υποχρεωτικά όλα τα πεδία, τα οποία αφορούν τα στοιχεία του ελεγχόμενου, την υπηρεσία και το επίπεδο του ελέγχου, καθώς και τις ημερομηνίες προειδοποίησης και ολοκλήρωσής του.

Στο δεύτερο πίνακα του εντύπου, καταγράφονται οι διαπιστωθείσες παραβάσεις και η αξιολόγησή τους, με βάση τα φύλλα ελέγχου. Εφ' όσον διαπιστώνεται παράβαση σε κάποιο από τα πρότυπα ή τις απαιτήσεις θα σημειώνεται Χ στο αντίστοιχο κελί της στήλης «διαπιστώθηκαν παραβάσεις» και θα σημειώνεται υποχρεωτικά ένα από τα τρία κελιά των στηλών που αφορούν το βαθμό σοβαρότητας και ένα από τα τρία κελιά των στηλών που αφορούν την έκταση. Τα κελιά της στήλης «έγιναν από πρόθεση» συμπληρώνονται μόνο εφ' όσον διαπιστωθεί πρόθεση στην τέλεση της εν λόγω παράβασης, ομοίως και τα κελιά της στήλης «έχουν διαρκή χαρακτήρα», θα συμπληρώνονται μόνο εάν η διαπιστωθείσα παράβαση κρίνεται μόνιμη, δηλαδή δεν είναι άμεσα αναστρέψιμη. Εάν σε μία απαίτηση έχουν διαπιστωθεί περισσότερες από μία παραβάσεις, θα συμπληρώνεται η δυσμενέστερη από τις αξιολογήσεις των επιμέρους παραβάσεων.

Η καταγραφή των παραβάσεων στο συγκεντρωτικό καταχωρητικό έντυπο θα γίνεται με αυστηρή τήρηση της αντιστοίχισης που προκύπτει όσον αφορά τον τομέα, ο οποίος στα υποδείγματα 1 και 2 αναφέρεται με τα κεφαλαία γράμματα Α – Ι και όσον αφορά την απαίτηση, η οποία στα υποδείγματα 1 και 2 αναφέρεται με αριθμούς.

Η στήλη «είναι ήσσονος σημασίας» του συγκεντρωτικού καταχωρητικού εντύπου, θα συμπληρώνεται εφ' όσον έχει διαπιστωθεί η αντίστοιχη παράβαση, **μόνο** για τις εξής τρεις περιπτώσεις:

1. Όσον αφορά την απαίτηση 1 του τομέα Β περί καλλιέργειας ψυχανθών στο 20% των αροτραίων εκτάσεων της εκμετάλλευσης (αμειψισπορά), που αναφέρεται στο σημείο Ι.4 της ενότητας Α της παρούσας, θα σημειώνεται ως ήσσονος σημασίας εφ' όσον οι ειδικές συνθήκες που επικρατούν δικαιολογούν τη μη εφαρμογή της (π.χ. ξηροθερμικές συνθήκες). Κατά συνέπεια, ο χαρακτηρισμός ως ήσσονος σημασίας της εν λόγω παράβασης, θα πρέπει να γίνεται για το σύνολο των εκμεταλλεύσεων που διαπιστώθηκε αυτή η παράβαση, οι οποίες ανήκουν στην ευρύτερη περιοχή που επικράτησαν οι εν λόγω συνθήκες.

2. Όσον αφορά την παράβαση 6 (μη ύπαρξη μητρώου φαρμακευτικής αγωγής) της απαίτησης Η.3 (ασφάλεια τροφίμων) και εφ' όσον αυτή είναι η μόνη παράβαση του απαίτησης, θα σημειώνεται ως ήσσονος σημασίας, εάν δεν διαπιστώνεται κατοχή ή χρήση φαρμάκων.

3. Όσον αφορά τις απαιτήσεις 2 (βοοειδή) και 3 (αιγοπρόβατα) του τομέα Ζ (αναγνώριση και καταγραφή των ζώων), εφ' όσον η μοναδική παράβαση είναι η απουσία ενός ενωτίου σε ποσοστό μικρότερο του 20% των ζώων που θα έπρεπε να φέρουν ενώτια, θα σημειώνεται ως παράβαση ήσσονος σημασίας.

Στον τρίτο πίνακα του εντύπου σημειώνονται, εφ' όσον διαπιστώθηκαν, διάφορες περιπτώσεις παρεμπόδισης του ελέγχου και υποχρεωτικά τα ονοματεπώνυμα των ελεγκτών οι οποίοι και υπογράφουν το έντυπο.

Σε κάθε Περιφερειακή Δ/ση του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., συγκροτείται με απόφαση του Πρ/νου της, τριμελής επιτροπή υπαλλήλων, ειδικοτήτων συναφών προς την Πολλαπλή Συμμόρφωση, ο ένας εκ των οποίων θα πρέπει εφ' όσον είναι εφικτό να είναι κτηνίατρος. Η εν λόγω επιτροπή

συγκεντρώνει το σύνολο των φύλλων ελέγχου που έχουν συμπληρωθεί και προβαίνει σε αντιπαραβολή του περιεχομένου τους με τα αναφερόμενα στο αντίστοιχο συγκεντρωτικό καταχωρητικό έντυπο. Εάν από τα φύλλα ελέγχου προκύπτει παράβαση, χωρίς να έχει συμπληρωθεί αξιολόγηση ή με αξιολόγηση που αποκλίνει ανατιολόγητα από την προβλεπόμενη, η επιτροπή προχωρά σε διόρθωση ή συμπλήρωση της αξιολόγησης, συμπληρώνοντας νέο συγκεντρωτικό καταχωρητικό έντυπο. Στη συνέχεια η επιτροπή καταχωρεί τα οριστικά συγκεντρωτικά καταχωρητικά έντυπα στη βάση δεδομένων της ενιαίας ενίσχυσης, επικουρούμενη ενδεχομένως και από το ανάλογο προσωπικό.

Τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργούν οι Δ/νσεις Κτηνιατρικής των Ν.Α. για τη σήμανση και καταγραφή των βοοειδών και των αιγοπροβάτων, τα οποία καταχωρούνται στην Κτηνιατρική Βάση Δεδομένων και επεξεργάζονται μέσω αυτής, διαβιβάζονται με ηλεκτρονική μορφή στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. από τη Γενική Δ/ση Κτηνιατρικής, για την επιβολή κυρώσεων στα πλαίσια της Πολλαπλής Συμμόρφωσης.

Επίσης λαμβάνονται υπ' όψιν για την επιβολή κυρώσεων στα πλαίσια της Πολλαπλής Συμμόρφωσης, τα ευρήματα των ελέγχων επιλεξιμότητας του τρέχοντος έτους που αφορούν τη σήμανση και καταγραφή βοοειδών και αιγοπροβάτων.

II. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΥΡΩΣΕΩΝ

Ο υπολογισμός των μειώσεων που θα επιβάλλονται επί των άμεσων ενισχύσεων και των ενισχύσεων των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης που περιλαμβάνονται στο άρ. 36 παρ. α) i-v και β) i, iv και v του Καν. (ΕΚ) 1698/2005, στα πλαίσια της πολλαπλής συμμόρφωσης, γίνεται με βάση τα ευρήματα των ελέγχων πολλαπλής συμμόρφωσης, καθώς και τα ευρήματα των επιτόπιων ελέγχων επιλεξιμότητας ως προς τη σήμανση και καταγραφή αιγοπροβάτων και βοοειδών, ως ακολούθως:

Για παρατυπίες που διαπράττονται χωρίς πρόθεση στα πλαίσια ενός τομέα, οι ποινές κλιμακώνονται ως εξής:

Σε περίπτωση που η παράβαση μιας απαίτησης ή ενός προτύπου αξιολογείται ως μη μόνιμη, ως μικρού βαθμού σοβαρότητας και ως άνευ αποτελέσματος από πλευράς έκτασης, επιβάλλεται ποσοστό μείωσης 1%.

Σε περίπτωση που η παράβαση μιας απαίτησης ή ενός προτύπου αξιολογείται ως μόνιμη, ως μεγάλου βαθμού σοβαρότητας και με αποτέλεσμα που εκτείνεται εκτός εκμετάλλευσης, επιβάλλεται ποσοστό μείωσης 5%.

Σε όλες τις υπόλοιπες περιπτώσεις παράβασης χωρίς πρόθεση, επιβάλλεται ποσοστό μείωσης 3%.

Εφ' όσον διαπιστωθούν παραβάσεις σε περισσότερες από μία απαιτήσεις ή πρότυπα του ίδιου τομέα, η ποινή που επιβάλλεται για τον εν λόγω τομέα, είναι η μεγαλύτερη σε ποσοστό μεταξύ των ποινών που οφείλονται σε παραβάσεις απαιτήσεων ή προτύπων του συγκεκριμένου τομέα.

Σε περίπτωση που διαπιστωθούν παραβάσεις σε περισσότερους από ένα τομείς, τα ποσοστά μείωσης ανά τομέα αθροίζονται, η συνολική μείωση όμως δεν μπορεί να υπερβεί το 5%, με την επιφύλαξη των περιπτώσεων πρόθεσης ή επανάληψης.

Σε περίπτωση που διαπιστωθεί μηχανογραφικά επανάληψη παράβασης της ίδιας απαίτησης ή προτύπου, η μείωση που προκύπτει τριπλασιάζεται και ακολούθως η μείωση του τομέα στον οποίο ανήκει, η οποία είναι η μεγαλύτερη μεταξύ της τριπλασιασμένης και των μειώσεων από άλλες ενδεχόμενες παραβάσεις του ίδιου τομέα, αθροίζεται με τα ποσοστά μείωσης που προκύπτουν από άλλους τομείς. Το μέγιστο συνολικό ποσοστό μείωσης στην περίπτωση αυτή είναι 15%. Σε περίπτωση και δεύτερης επαναλαμβανόμενης παράβασης της

ίδιας απαίτησης ή προτύπου, η προβλεπόμενη μείωση τριπλασιάζεται εκ νέου, τηρουμένου του 15% ως μέγιστου συνολικού ποσοστού.

Σε περίπτωση που οι παραβάσεις των απαιτήσεων ή προτύπων ενός τομέα διαπράχθηκαν εκ προθέσεως, επιβάλλεται μείωση για τον εν λόγω τομέα κατά ποσοστό 20%, η οποία αθροίζεται με τις μειώσεις των υπόλοιπων τομέων.

Σε περίπτωση που και το αμέσως προηγούμενο έτος διαπιστώθηκε μη συμμόρφωση εκ προθέσεως στον ίδιο τομέα, ο ελεγχόμενος αποκλείεται από την ενίσχυση για το τρέχον και το επόμενο έτος.

Σε περίπτωση μη προσέλευσης στον έλεγχο μετά από ειδοποίηση, άρνησης ελέγχου, μη συγκέντρωσης ή συγκράτησης των ζώων, απειλής ή χρήσης βίας κατά των ελεγκτών, μη επίδειξης μητρώων ή αρχείων και παραστατικών ή εγγράφων της εκμετάλλευσης, παρεμπόδισης ή μη διευκόλυνσης της μετάβασης και επιθεώρησης στο σύνολο των αγροτεμαχίων, των σταυλικών εγκαταστάσεων και των βοηθητικών χώρων της εκμετάλλευσης, ο παραγωγός αποκλείεται από το σύνολο των ενισχύσεων που θα ελάμβανε για το έτος κατά το οποίο διεξάγεται ο έλεγχος.

Παραβάσεις που χαρακτηρίζονται ως ήσσονος σημασίας δεν επιφέρουν μείωση, εφ' όσον οι παραβάτες συμμορφωθούν εντός της οριζόμενης προθεσμίας, με τα απαιτούμενα διορθωτικά μέτρα που τους υποδεικνύονται μέσω της έκθεσης ελέγχου.

Κυρώσεις που ανέρχονται συνολικά σε ποσό μικρότερο των 100€ δεν παρακρατούνται, εφ' όσον οι παραβάτες συμμορφωθούν εντός της οριζόμενης προθεσμίας, με τα απαιτούμενα διορθωτικά μέτρα που τους υποδεικνύονται μέσω της έκθεσης ελέγχου.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ

- Συνημμένα:**
1. Υποδείγματα (1 και 2) φύλλων ελέγχου
  2. Προσάρτημα φύλλων ελέγχου
  3. Συγκεντρωτικό καταχωρητικό έντυπο
  4. Υπόδειγμα εγγράφου προς Δ/νσεις Κτηνιατρικής

- Εσωτ. διανομή:**
1. Γραφείο Διοίκησης
  2. Δ/ση Εσωτερικού Ελέγχου
  3. Δ/ση Ενιαίας Ενίσχυσης & Διαχείρισης Δικαιωμάτων
  4. Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης & Αλιείας